

Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji
lokalnego rynku pracy w Powiecie Strzelecko-
Drezdeneckim na lata 2015-2017

Spis treści

Spis treści	2
Wprowadzenie.....	3
Analiza lokalnego rynku pracy.....	4
Analiza bezrobocia w powiecie.....	17
Obszary problemowe.....	39
Analiza SWOT	43
Scenariusze rozwoju.....	51
Cele i działania	54
Podsumowanie.....	74
Spis tabel	76
Spis wykresów.....	77
Spis rysunków	78

Wprowadzenie

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2015 poz. 149) do zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy należy opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku. Realizując zadania na nim spoczywające Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich zlecił firmie CTC Sp. z o.o. opracowanie „Programu promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na lata 2015-2017”, zwanego w dalszej części dokumentu „Programem”.

Celem Programu jest określenie zintegrowanej polityki rynku pracy w wymiarze powiatowym na okres trzyletni w oparciu o przeprowadzoną analizę danych zastanych (m.in. statystyk publicznych, innych dokumentów strategicznych, badań w zakresie rynku pracy) oraz informacje pozyskane w ramach szerokiego partnerstwa lokalnego. W związku z faktem, iż Program budowany był z myślą o lokalnych warunkach rynku pracy i w odniesieniu do struktury i znaczenia miejscowych instytucji rynku pracy oraz innych oddziałujących na jego kształt (m.in. jednostki edukacyjne, instytucje integracji i pomocy społecznej), zasadnym było skonsultowanie jego założeń w gronie przedstawicieli instytucji lokalnych oraz przedstawiciela pracodawców. W dniu 20 stycznia 2015r. zaproszeni przedstawiciele wzięli udział w panelu dyskusyjnym, by wspólnie wybrać priorytety i cele dla działań aktywizujących rynek pracy oraz określić wymierne sposoby ich realizacji.

W ramach prac nad opracowaniem założeń Programu przeprowadzono także kilka indywidualnych wywiadów pogłębionych mających na celu uzyskanie szerszego kontekstu analizowanych problemów.

Analiza lokalnego rynku pracy

Spoleczno-demograficzny obraz powiatu

Powiat strzelecko-drezdenecki lokuje się w północnej części województwa lubuskiego, na styku województw: zachodniopomorskiego, wielkopolskiego i lubuskiego. Jego obszar charakteryzuje się dużymi walorami przyrodniczymi, stanowiącymi dobrą podstawę do rozwoju turystyki (np. Drawieński Park Narodowy, Pojezierze Dobiegniewskie), co jest podkreślane w wielu dokumentach strategicznych, w tym Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Strzelecko-Drezdeneckiego do roku 2015 oraz Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego do 2020 roku¹. Potwierdzają to również dane GUS: w roku 2013, tak jak i w latach ubiegłych, powiat strzelecko-drezdenecki charakteryzował się największą powierzchnią obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych (18 tys. m² na 1 mieszkańca wobec 5,3 tys. m² na 1 mieszkańca dla województwa lubuskiego)².

Powiat ma w dużym stopniu rolniczy charakter, o czym świadczy najwyższy dla województwa udział pracujących w rolnictwie (31% w roku 2013 wobec 14,3% dla całego regionu) przy bardzo niskim udziale pracujących w handlu i usługach (33,3% wobec 52,3%) oraz dużą na tle innych powiatów liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w sekcji „Rolnictwo, łowiectwo i rybactwo” (353 na koniec 2013r, co stanowi 7,7% ogółu przedsiębiorstw w powiecie – jedynie w powiecie sulęcińskim udział ten był większy; dla porównania udział tej sekcji w skali całego województwa wyniósł 3,4%)³. Dochody gmin powiatu strzelecko-drezdeneckiego są relatywnie niskie i w roku 2013 wyniosły one 822 zł na osobę wobec 897 zł liczonych, jako średnia dla wszystkich gmin w regionie. W tym kontekście istotna jest informacja, iż na przestrzeni ostatnich lat dochody gmin powiatu, chociaż systematycznie rosły, to jednak tempo tego wzrostu było niższe niż dla ogółu analogicznych jednostek samorządu terytorialnego regionu – w latach 2005-2013 dochód ten

¹ Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Strzelecko-Drezdeneckiego do roku 2015, Link: http://www.fsd.pl/content.php?cms_id=268&lang=pl&p=p4 (dostęp: 23.12.2014), Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego do 2020 roku, Link: <http://lubuskie.pl/nowe-menu/menu-strony/strategia/aktualizacja-strategii-rozwoju-wojewodztwa-lubuskiego/> (dostęp: 22.12.2014).

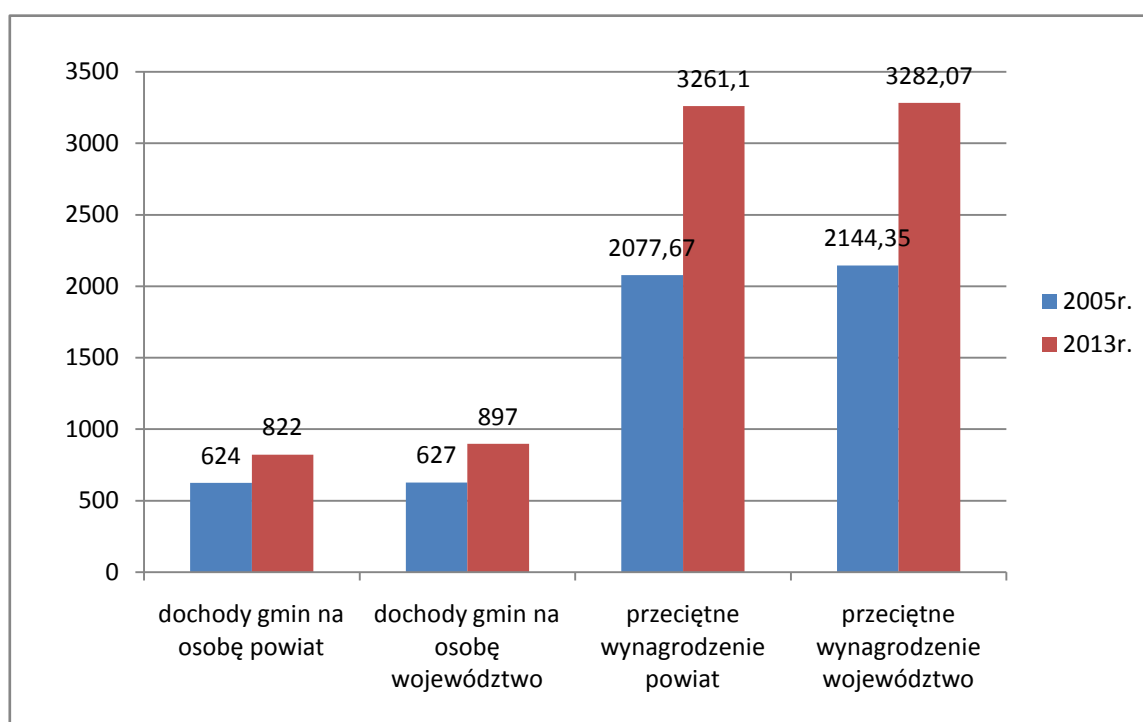
² Województwo Lubuskie 2014. Podregiony, powiaty, gminy, Zielona Góra 2014, Link: <http://zielonagora.stat.gov.pl/dane-o-wojewodztwie/powiaty/> (dostęp: 30.12.2014).

³ Op. cit.

(liczony na 1 mieszkańca) w powiecie strzelecko-dreźnieńskim wzrósł o 31,7%, podczas gdy w województwie o 43,1%⁴.

Z kolei wynagrodzenia pracujących mieszkańców powiatu nadążają za progresywnymi zmianami wielkości średnich wynagrodzeń mieszkańców województwa. W 2013 roku przeciętne wynagrodzenie w powiecie wynosiło 3 261,10 zł, stanowiąc 99,4% przeciętnego wynagrodzenia w regionie (w 2005 roku było to 2 077,67 zł i 96,9% średniej wojewódzkiej). Odnosząc jednak sytuację płacową do wartości liczonych dla kraju, zarówno w powiecie jak i w regionie wynagrodzenia są znacząco niższe (w powiecie stanowią one 84,1% średniej krajowej)⁵.

Wykres 1. Dochody gmin na osobę oraz przeciętne wynagrodzenia mieszkańców w powiecie strzelecko-dreźnieńskim oraz w województwie lubuskim w latach 2005 - 2013 (w zł)

⁴ Op. cit.

⁵ Op. cit.

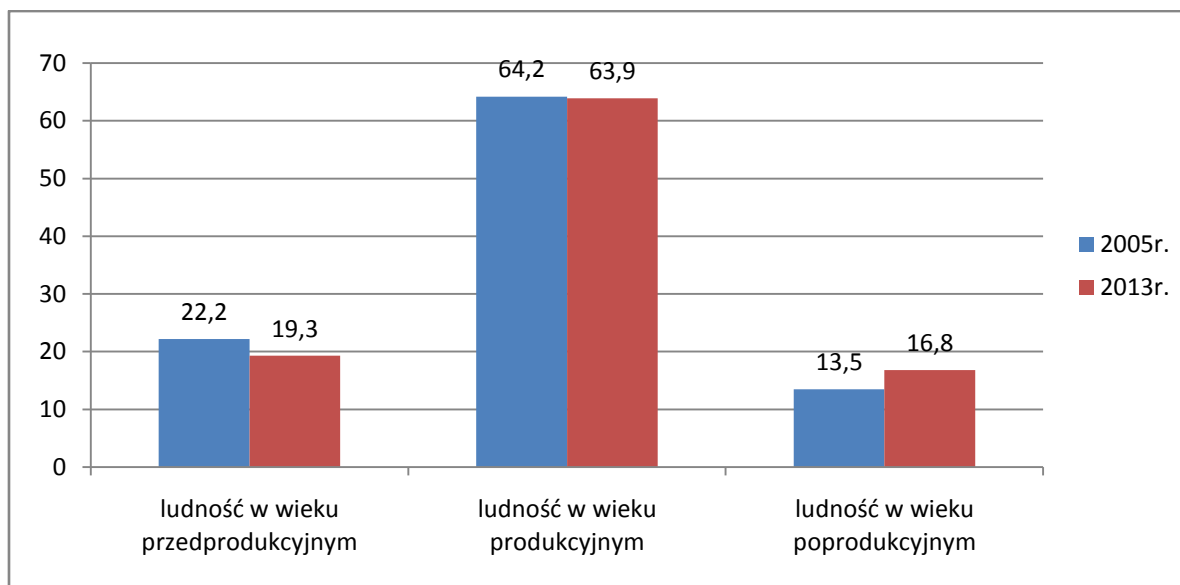
Istotnych informacji o sytuacji społeczno-demograficznej w powiecie dostarcza jego strategia rozwoju⁶, zwłaszcza analiza SWOT. W sferze społecznej i gospodarczej zwracają tu uwagę powiązane szanse oparte na mocnych stronach powiatu, tj. rozwój szkolnictwa i edukacji ustawicznej oraz społeczeństwa informacyjnego, stymulowanie rozwoju gospodarczego m.in. poprzez powiązane działania dotyczące powstawania inkubatorów przedsiębiorczości, nacisku na sferę turystyki i ochrony przyrody oraz kształtowania sfery działalności pozarolniczej. Zagrożenie, słabe strony to niekorzystne zjawiska demograficzne, do których przyczyniają się także migracja zarobkową, niska mobilność zawodowa, wymagające dłuższego czasu przygotowania do znaczących inwestycji.

Mocno akcentowany, problematyczny wymiar zjawisk demograficznych bliżej prezentują dane pozyskane z GUS. Wynika z nich, iż w latach 2005-2013 ogólna liczba ludności zarówno regionu jak i powiatu była dość stabilna, a na koniec roku 2013 ukształtowała się na poziomie 1 021 470 osób (województwo – wzrost o 1,2% wobec roku 2005) i 50 418 osób (powiat – wzrost o 0,3% wobec roku 2005). W województwie lubuskim oraz w powiecie strzelecko-drezdeneckim podobnie jak w całym kraju zachodzą procesy prowadzące do starzenia się społeczeństwa. Statystycznym miernikiem jest tu porównanie udziału osób w wieku przedprodukcyjnym (w latach 2005-2013 systematyczny spadek), produkcyjnym (spadek) i poprodukcyjnym (wzrost) oraz wskaźnik obciążenia demograficznego wyrażony rosnącą liczbą osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym (w latach 2005-2013 wartość wskaźnika w powiecie strzelecko-drezdeneckim zmieniła się z 21,1 do 26,4)⁷.

⁶ Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Strzelecko-Drezdeneckiego do roku 2015, Link: http://www.fsd.pl/content.php?cms_id=268&lang=pl&p=p4 (dostęp: 23.12.2014).

⁷ Bank Danych Lokalnych, stat.gov.pl.

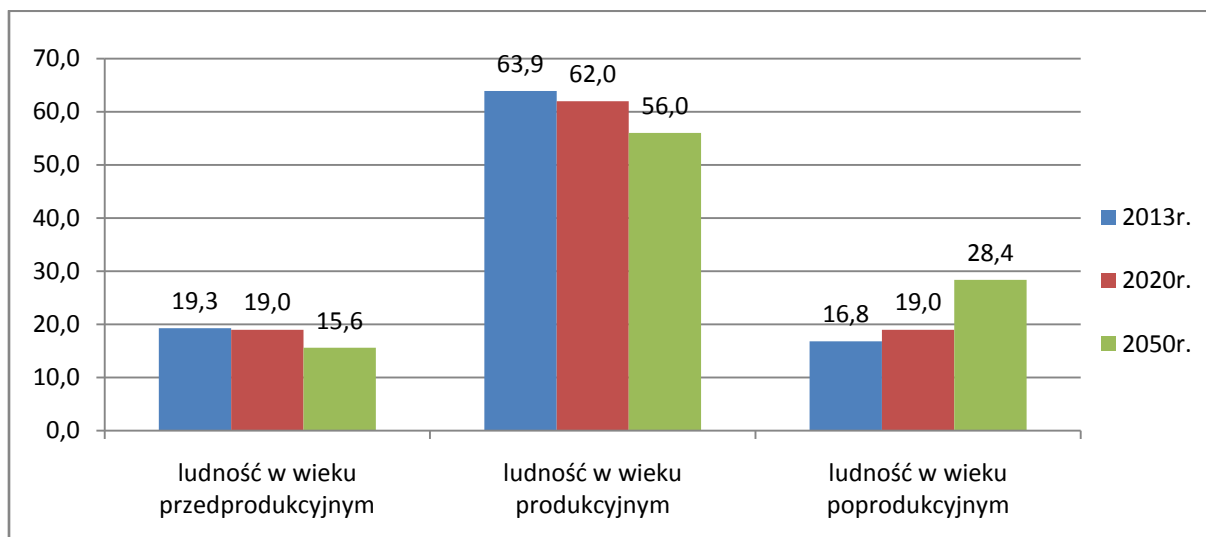
Wykres 2. Udział ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w powiecie strzelecko -drezdeneckim w roku 2005 i 2013

Prognozy liczby ludności dla powiatu nie są optymistyczne. Wg GUS, w roku 2020 liczba jego mieszkańców spadnie do 49 402 osób (spadek wobec roku 2013 o 1 016 osób, tj. 2,1%) a w roku 2050 do 41 151 osób (spadek wobec roku 2013 o 9 267 osób, tj. 18,4%). Ponadto kontynuowana będzie tendencja do wzrostu udziału ludności w wieku poprodukcyjnym kosztem ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Już w 2020 roku odsetki obu grup nieprodukcyjnych powinny zrównać się na poziomie 19%, a w 2050 roku udział osób w wieku poprodukcyjnym ma wynieść 28,4%⁸. Szczegóły zawiera poniższy wykres.

⁸ Prognoza ludności na lata 2014 -2050. Link: <http://demografia.stat.gov.pl/bazademografia/Prognoza.aspx> (dostęp: 22.12.2014).

Wykres 3. Udział ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w powiecie strzelecko-drezdeneckim w roku 2013, 2020 i 2050 (prognoza GUS)

Narodowy Spis Powszechny z roku 2011 wykazał ponadto relatywnie niższy poziom wykształcenia mieszkańców powiatu strzelecko-drezdeneckiego wobec całego regionu. Widać to zwłaszcza w przypadku skrajnych poziomów wykształcenia: wśród ogółu ludności w wieku 13 lat i więcej tylko 10,8% mieszkańców powiatu posiadało wykształcenie wyższe, a aż 29,2% gimnazjalne i podstawowe. Analogiczne wskaźniki dla lubuskiego wyniosły odpowiednio 14,4% i 22,9%⁹.

Ponadto zauważenia wymaga zapis poczyniony w Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego do 2020 roku, nawiązujący do zapisów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, w której to powiat strzelecko-drezdenecki zaliczony został do grupy powiatów kumulujących negatywne aspekty sytuacji społeczno-gospodarczej¹⁰.

⁹ Bank Danych Lokalnych, stat.gov.pl.

¹⁰ Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego do 2020 roku, s. 22, Link: <http://lubuskie.pl/nowe-menu/menu-strony/strategia/aktualizacja-strategii-rozwoju-wojewodztwa-lubuskiego/> (dostęp: 22.12.2014). Metodologia typologii powiatów o najgorszych wskaźnikach sytuacji społeczno-gospodarczej określała te, w których występuje co najmniej 6 z 11 niekorzystnych zjawisk: gęstość zaludnienia (średnia z lat 2006-2008) poniżej 100 osób na km²; wskaźnik efektywności migracji międzypowiatowych brutto niższy od - 20, wskaźnik feminizacji w grupie 20-29 lat (liczba kobiet na 100 mężczyzn) - średnia z lat 2006-2008 niższa niż 94%; udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym - średnia w latach 2006-2008 powyżej 150 % średniej krajowej; odsetek pracujących w rolnictwie (średnia w latach 2006-2008) powyżej 50%; odsetek zatrudnionych w usługach nierynkowych wśród zatrudnionych w usługach – średnia w latach 2006-2008 co najmniej 50% wyższa od średniej krajowej; liczba prywatnych spółek handlowych na 1000 ludności w wieku produkcyjnym, średnia w latach 2006-2008 poniżej 30% średniej krajowej; udział gospodarstw nierynkowych w

Charakterystyka gospodarcza powiatu i jego specjalizacje

Fundamentem gospodarki powiatu strzelecko-drezdeneckiego są podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Na koniec grudnia 2014 roku było ich 4 564¹¹ i liczba ta stanowiła 4,1% ogółu przedsiębiorstw województwa lubuskiego. Należy podkreślić, że w ostatnich latach liczba podmiotów w powiecie rosła, choć nie był to wzrost stały. Co znamienne, tempo przyrostu liczby podmiotów w okresie XII.2009 – XII.2014r. było w przypadku powiatu niemal takie same (9,1%) jak dla całego województwa lubuskiego (9,2%)¹². Odnotowania wart jest także fakt wzrostu w latach 2009-2013 w trzech podstawowych gałęziach gospodarki:

- rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo,
- przemysł i budownictwo,
- pozostała działalność usługowa,

przy czym można zauważyć wyższą dynamikę wzrostu dla sekcji rolniczej, łowieckiej, leśnej i rybackiej oraz sekcji grupującej pozostałe działalności (np. indywidualna działalność usługowa), co ilustruje poniższa tabela.

ogółe gospodarstw rolnych w 2002 r. powyżej 75%; udział mieszkańców z wykształceniem podstawowym w grupie 13 i więcej lat w 2002 r. powyżej 120% średniej krajowej; odległość czasowa do miasta wojewódzkiego powyżej 90 minut, frekwencja w wyborach samorządowych w 2006 r. niższa niż 45%. Za: Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 -2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, Warszawa 2010, s. 33.

¹¹ Biuletyn statystyczny województwa lubuskiego - grudzień 2014 i <http://zielonagora.stat.gov.pl/opracowania-biezace/komunikaty-i-biuletyny/biuletyn-miesieczny/biuletyn-statystyczny-województwa-lubuskiego-grudzien-2014-r-,1,35.html> (dostęp: 22.03.2015r.).

¹² Ta informacja, jak i dane zawarte w tabeli za: Bank Danych Lokalnych, stat.gov.pl.

Tabela 1. Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w powiecie strzelecko-drezdeneckim i w województwie lubuskim w okresie 2009r. – 2013r.

Sektor	Powiat				Województwo			
	2009r.	2013r.	zmiana		2009r.	2013r.	zmiana	
			liczba	%			liczba	%
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	340	353	13	3,8	3 603	3 700	97	2,7
Przemysł i budownictwo	879	943	64	7,3	20 393	22 888	2 495	12,2
Pozostała działalność	2 948	3 282	334	11,3	77 410	83 252	5 842	7,5

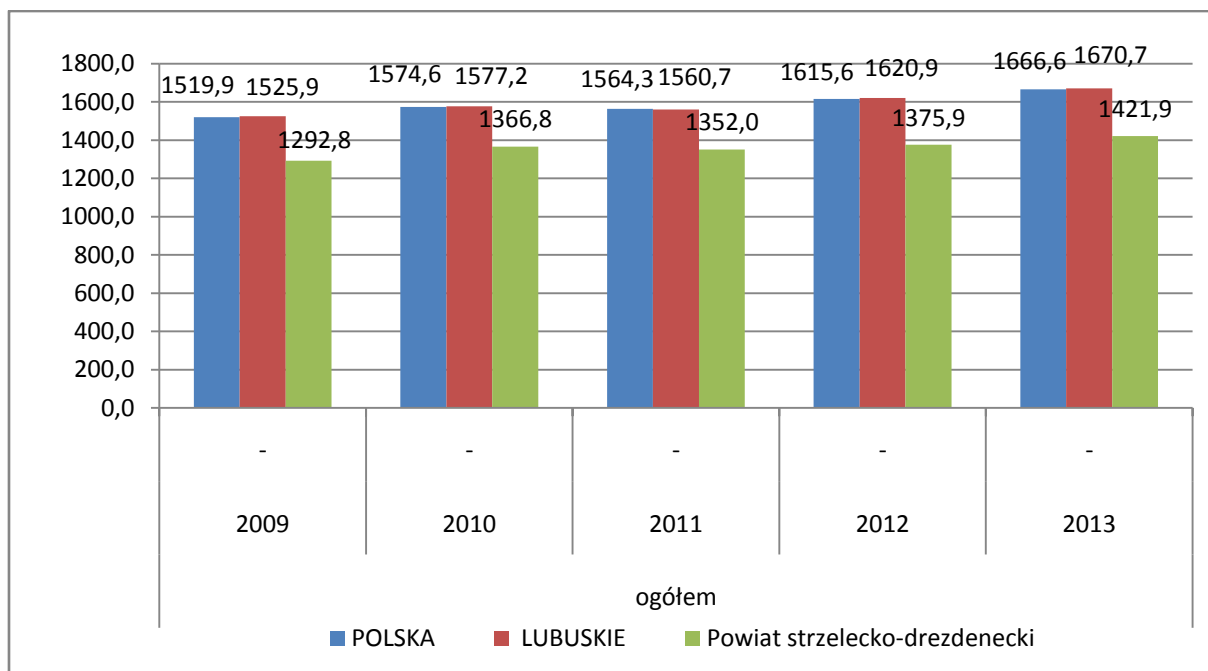
Rynek pracodawców powiatu strzelecko-drezdeneckiego tworzą przede wszystkim mikrofirmy zatrudniające do 9 osób, stanowiące na koniec 2013 roku – w liczbie 4 366 - 95,4% ogółu (odsetek dla lubuskiego: 95,8). To właśnie podmioty z tej klasy wielkości radzą sobie najlepiej w obecnych realiach gospodarczych: w latach 2009-2013 tylko ich dotyczył wzrost liczbowy (o 433, tj. 11,3%), w pozostałych klasach wielkości odnotowywano spadki lub stabilizację, i to zarówno w powiecie, jak i w województwie (dane dla powiatu: klasa 10-49 zatrudnionych – spadek o 28 podmiotów, tj. 13,5%; klasa 50-249 zatrudnionych – spadek o 5 podmiotów, tj. 13,9%, klasa 250-999 zatrudnionych: wzrost z 1 podmiotu do 2)¹³. Wśród przyczyn takiego zjawiska uczestnicy panelu dyskusyjnego dostrzegali przede wszystkim wpływ dostępności środków finansowych wspomagających zakładanie działalności gospodarczej oraz większą „elastyczność” małych podmiotów w radzeniu sobie ze skutkami zawirowań koniunkturalnych.

W powiecie strzelecko-drezdeneckim, pomimo wzrostu liczbowego podmiotów gospodarczych, odnotowuje się niski poziom przedsiębiorczości, mierzony wskaźnikiem liczby podmiotów na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym. Na koniec 2013 wyniósł on 1421,9, będąc zdecydowanie niższym od analogicznych wartości dla lubuskiego i Polski, czego ilustracją jest poniższy wykres. Pozytywnym aspektem jest minimalnie wyższa dynamika wzrostu wartości wskaźnika w powiecie w analizowanych latach (10,0% wobec 9,5% dla lubuskiego i 9,7% dla kraju)¹⁴.

¹³ Bank Danych Lokalnych, stat.gov.pl.

¹⁴ Bank Danych Lokalnych, stat.gov.pl.

Wykres 4. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w latach 2009-2013 w Polsce, województwie lubuskim i w powiecie strzelecko-dreźnieńskim

Analizując sekcje PKD, w których w ostatnich latach rejestrowało się najwięcej podmiotów gospodarczych, można wskazać kilka, które w szczególny sposób generują „młodą” przedsiębiorczość. Te sekcje to przede wszystkim sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, sekcja F – budownictwo, sekcja C – przetwórstwo przemysłowe i sekcja N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca. W latach 2011-2013 to właśnie w ich ramach odnotowywano stale największą liczbę rejestracji. Schodząc na poziom działów poszczególnych sekcji, wskazać można na: sekcję G47 - handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (72 rejestracje w roku 2013), G45 - handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych (46 rejestracji), F43 - roboty budowlane specjalistyczne (39 rejestracji), N81 - działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni (31 rejestracji)¹⁵. To właśnie w takich obszarach biznesu mieszkańcy powiatu widzą swoją drogę do przedsiębiorczości.

¹⁵ Bank Danych Lokalnych, stat.gov.pl.

Na terenie powiatu strzelecko-drezdeneckiego zlokalizowane są trzy podstrefy Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Największą powierzchnie zajmuje podstrefa w Strzelcach Kraj.: 15,72 ha. Pozostałe podstrefy znajdują się w Drezdenku: 6,55 ha oraz w Dobiegniewie: 7,7 ha. Tereny te nie są zagospodarowane, powiat obecnie nie stanowi magnesu dla inwestorów. Potwierdzeniem tego jest raport, w którym powiat strzelecko-drezdenecki zaliczono do niskiej klasy E (w skali od A – najwyższa, do F – najniższa) atrakcyjności inwestycyjnej z uwzględnieniem czterech najbardziej atrakcyjnych sekcji gospodarki¹⁶.

Podkreślane w strategiach rozwojowych dotyczących powiatu walory turystyczne, jako baza dla generowania nowych firm i miejsc pracy nie znajduje swego odzwierciedlenia w danych statystycznych. W roku 2013 powiat dysponował 6 obiektami hotelowymi, 16 innymi obiektami noclegowymi, 2 kempingami i polami biwakowymi, 3 zespołami domków turystycznych oraz 11 pozostałymi obiektami i liczby te nie uległy wielkim zmianom wobec roku 2011. Wskaźniki przeliczające potencjał bazy turystycznej w odniesieniu do 1000 mieszkańców również są niekorzystne. Wymienić tu należy (za rok 2013):

- 30,15 miejsc noclegowych (spadek wobec roku 2011 o 4,45),
- 2 079,78 udzielonych noclegów (spadek o 243,75),
- 527,11 osób korzystających z noclegów (spadek o 89,02)¹⁷.

Walory turystyczne powiatu zostały docenione, jako istotna szansa rozwojowa w Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Strzelecko-Drezdeneckiego do roku 2015, gdzie wyodrębniono osobny priorytet pn. Rozwój turystyki i zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego¹⁸. Można przepuszczać, że ten kierunek działań będzie kontynuowany również w kolejnej strategii powiatowej z dalszym horyzontem czasowym, choćby z powodu zachowania spójności ze strategią wojewódzką. To właśnie w niej wskazano na powiat strzelecko-drezdenecki, jako jeden z obszarów o największych możliwościach rozwoju

¹⁶ Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2013. Województwo Lubuskie, Centrum Analiz Regionalnych i Lokalnych, Warszawa 2013, s. 10. Cztery wspomniane sekcje to: C – przemysł, G – handel, I – hotele i restauracje, M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

¹⁷ Bank Danych Lokalnych, stat.gov.pl.

¹⁸ Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Strzelecko-Drezdeneckiego do roku 2015, Link: http://www.fsd.pl/content.php?cms_id=268&lang=pl&p=p4 (dostęp: 23.12.2014).

branży turystycznej. Zauważono także mały stopień wykorzystania potencjału turystycznego oraz warunki rozwojowe, m.in. systematyczne podnoszenie jakości i ilości bazy turystycznej, skuteczną promocję, zwiększanie dostępności do infrastruktury sieciowej i komunikacyjnej, kreowanie produktów turystycznych, większą dbałość o ład przestrzenny i estetykę otoczenia. Rozwój potencjału turystycznego województwa zapisany został jako cel operacyjny 1.7 w ramach pierwszego celu strategicznego wskazanego w dokumencie¹⁹.

¹⁹ Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego do 2020 roku, s. 26 i 32, Link: <http://lubuskie.pl/nowe-menu/menu-strony/strategia/aktualizacja-strategii-rozwoju-wojewodztwa-lubuskiego/> (dostęp: 22.12.2014).

Oferta edukacyjna

W powiatowej strategii rozwoju w analizie SWOT po stronie mocnych stron wskazano rozwiniętą sieć placówek edukacyjnych²⁰. Potwierdzają to statystyki: w roku 2013 w powiecie działały 23 szkoły podstawowe, z czego 18 na terenach wiejskich, a także 8 gimnazjów (w tym 1 specjalne), z czego 3 na terenach wiejskich. Jednak z uwagi na powiązania edukacji z rynkiem pracy, kluczowe znaczenie ma szkolnictwo ponadgimnazjalne zawodowe. Według danych pozyskanych z BIP Starostwa Powiatowego w Strzelcach Krajeńskich, w powiecie funkcjonują następujące szkoły zawodowe:

Tabela 2. Lista szkół zawodowych w Powiecie Strzelecko-Drezdeneckim

Lp.	Nazwa szkoły	Typ szkoły	Oferta zawodowa
1.	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Strzelcach Krajeńskich	Technikum	1. Technik informatyk 2. Technik mechanik pojazdów samochodowych 3. Technik architektury krajobrazu 4. Technik ochrony środowiska
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa	1. Mechanik pojazdów samochodowych 2. Wielozawodowa ²¹
2.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drezdenku	Technikum	1. Technik budownictwa 2. Technik hotelarstwa
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Wielozawodowa
3.	Zespół Szkół w Dobiegniewie	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Wielozawodowa

Ofertę kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym uzupełniają 3 licea ogólnokształcące (Strzelce Krajeńskie, Drezdenko, Dobiegniew). Wspomnieć również należy o Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Strzelcach Krajeńskich, w którym realizowane jest kształcenie specjalne od przedszkola począwszy na zasadniczej szkole zawodowej skończywszy.

²⁰ Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Strzelecko – Drezdeneckiego do roku 2015, s. 50, Link: http://www.fsd.pl/content.php?cms_id=268&lang=pl&p=p4 (dostęp: 23.12.2014).

²¹ Uczeń przed rozpoczęciem kształcenia w Zasadniczej Szkole Zawodowej ma obowiązek zapewnienia sobie praktyk w zawodzie, w którym zamierza podjąć naukę.

W dokumencie planującym rozwój powiatu strzelecko-drezdeneckiego, w ramach analizy SWOT wskazano na współwystępujące obszary edukacji ustawicznej (szansa dla powiatu) i małą mobilność zawodową mieszkańców (zagrożenie)²². Kwestię edukacji ustawicznej w powiecie podejmują z jednej strony podmioty publiczne: 1) Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Strzelcach Krajeńskich (liceum dla dorosłych; szkolenia dla osób w wieku szkolnym z zakresu spawania w osłonie CO₂, magazyniera z obsługą wózka widłowego, prawa jazdy kat. B), 2) Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drezdenku (liceum dla dorosłych; szkolenia dla osób w wieku szkolnym z zakresu spawania w osłonie CO₂, magazyniera z obsługą wózka widłowego, prawa jazdy kat. B), z drugiej zaś firmy szkoleniowe. Według Rejestru Instytucji Szkoleniowych na koniec 2014 roku w powiecie zarejestrowanych było 13 podmiotów²³, z czego 4 stanowiły ośrodki szkolenia kierowców. Według danych GUS dla całego województwa lubuskiego, odsetek osób dorosłych w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu i szkoleniu wyniósł w roku 2012 i 2013 odpowiednio 2,9 i 2,8, podczas gdy analogiczne wartości dla kraju to 4,5 i 4,3²⁴. Podkreślenia w tym miejscu wymaga rola Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelcach Krajeńskich jako podmiotu stymulującego rynek szkoleń i rozwój kształcenia ustawicznego w powiecie wśród osób bezrobotnych oraz pracodawców i pracowników. W 2014r. 82 osoby bezrobotne zostały skierowane na szkolenie zawodowe, a w 2013r. - 147 osób bezrobotnych. W 2014r. 9 pracodawców otrzymało środki z KFS, w ramach, których wsparciem objęto 46 osób, w tym 43 pracowników i 3 pracodawców.

²² Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Strzelecko-Drezdeneckiego do roku 2015, s. 51, Link: http://www.fsd.pl/content.php?cms_id=268&lang=pl&p=p4 (dostęp: 23.12.2014).

²³ <http://ris.praca.gov.pl/ris/index.ftl>, (dostęp: 2.01.2015).

²⁴ Bank Danych Lokalnych, stat.gov.pl.

Partnerzy rynku pracy

Analiza instytucjonalnego otoczenia Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelcach Krajeńskich dokonana pod kątem możliwości zawierania partnerstw działających na rzecz aktywizacji lokalnego rynku pracy wykazała działalność następujących podmiotów:

- Instytucje rynku pracy:
 - Ochotnicze Hufce Pracy (Ośrodek Szkolenia i Wychowania OHP w Strzelcach Krajeńskich),
 - instytucje szkoleniowe: 13,
 - agencje zatrudnienia: 5,
 - związki zawodowe: min. 2,
 - organizacje pracodawców: 2 (Cech Rzemiosł Różnych Międzychodzko - Drezdenecki Filia w Drezdenku, Cech Rzemiosła i Przedsiębiorców w Strzelcach Kraj.),
 - organizacje pozarządowe: min. 1 (Stowarzyszenie Wspierania Małej Przedsiębiorczości w Dobiegniewie)²⁵,
- Innych instytucji, działających na rzecz aktywizacji zawodowej:
 - OPS (Ośrodki Pomocy Społecznej): 5,
 - WTZ (Warsztaty Terapii Zajęciowej w Strzelcach Krajeńskich),
 - CIS: 4 (Centrum Integracji Społecznej w Dobiegniewie, Centrum Integracji Społecznej w Drezdenku, Centrum Integracji Społecznej w Strzelcach Krajeńskich, Centrum Integracji Społecznej w Starym Kurowie),
 - szkoły ponadgimnazjalne²⁶: 4.

²⁵ Instytucje szkoleniowe za: <http://ris.praca.gov.pl/ris/index.ftl>, (dostęp: 2.01.2015), agencje zatrudnienia za: <http://www.kraz.praca.gov.pl/StronaGlowna.aspx> (dostęp: 5.01.2015), związki zawodowe i org. pracodawców oszacowane na podstawie danych z wyszukiwarki google.com, organizacje pozarządowe odnaleźć można na stronach: <http://www.strzelce.pl/pl,4486,Organizacje%20pozarz%C4%85dowe.html>, <http://www.drezdenko.pl/340,organizacje-pozarządowe.html>, <http://www.dobiegniew.pl/>, <http://www.starekurowo.pl/>, <http://zwierzyn.pl/index.php/orgaznizaje-pozarządowe>, jednak bez informacji o zakresie działań statutowych.

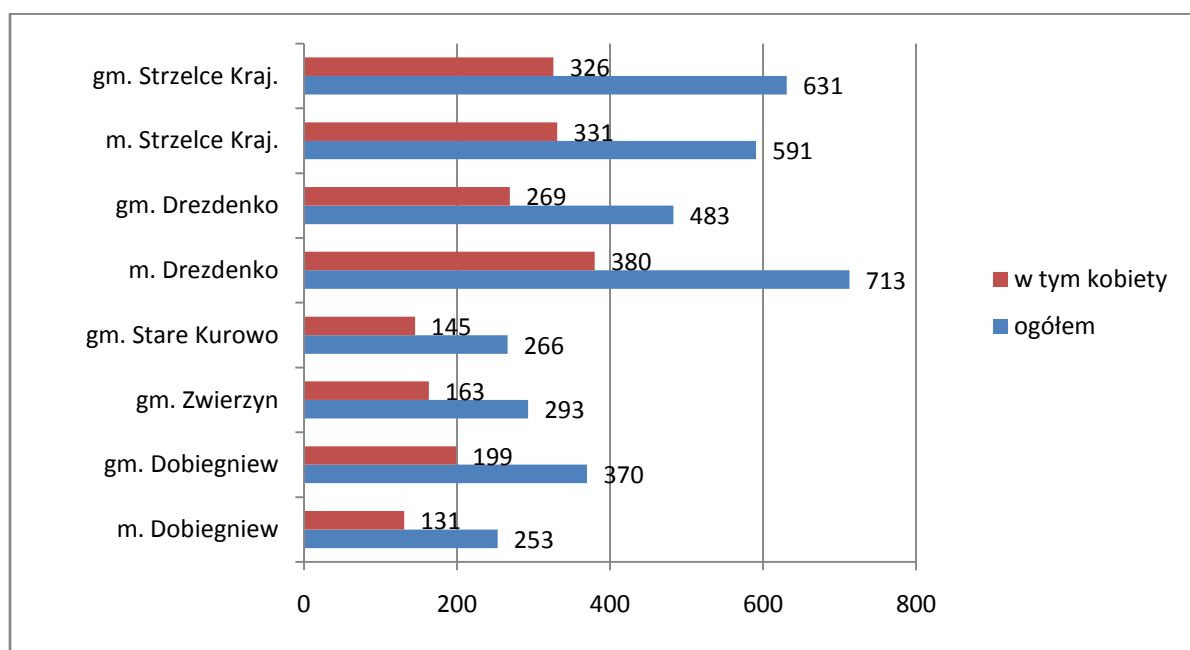
²⁶ Informacje pozyskane z biuletynów informacji publicznej poszczególnych gmin powiatu.

Analiza bezrobocia w powiecie

Wielkość i struktura bezrobocia²⁷

Powiat strzelecko-drezdenecki jest obszarem charakteryzującym się od lat wysokim natężeniem bezrobocia. Według danych z MPiPS 01, na koniec grudnia 2014 roku w rejestrach PUP Strzelce Krajeńskie zarejestrowanych było 3 600 bezrobotnych, z czego 1 944 (54%) stanowiły kobiety. Największa koncentracja osób pozostających bez zatrudnienia występuje oczywiście na obszarach najbardziej zaludnionych i zurbanizowanych, tj. gminach miejsko-wiejskich Strzelce Krajeńskie i Drezdenko.

Wykres 5. Wielkość bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu strzelecko-drezdeneckiego na koniec grudnia 2014 roku

²⁷ Wszystkie dane na temat bezrobocia pozyskano ze sprawozdań statystycznych MPiPS 01, Link: <http://pup.strzelce.pl/Pliki> (dostęp: 22.03.2015). W przypadku innych źródeł zamieszczono stosowne przypisy.

Interesujących spostrzeżeń dostarcza analiza zjawiska w czasie. Okazuje się, że w powiecie na przestrzeni lat 2010-2014 bezrobocie nieustannie rosło z poziomu 4 355 w roku 2010 do 4 903 w roku 2012 (o 12,6%) oraz weszło w tendencję spadkową od 2013 roku począwszy do grudnia 2014r. Tę dobrą koniunkturę potwierdza fakt, iż bezrobocie w grudniu 2014 było aż o 1 177 osoby niższe wobec grudnia roku 2013, co oznacza obrazowo sytuację, w której z rejestrów wykreślona zostaje co czwarta osoba bezrobotna. Ta duża dynamika spadku jest wyższa niż liczona dla całego województwa o ponad 3 punkty procentowe.

*Tabela 3. Zmiana liczby bezrobotnych w okresie XII 2013 – XII 2014
w województwie lubuskim i w powiecie strzelecko - drezdeneckim²⁸*

Wielkość bezrobocia	Powiat strzelecko-drezdenecki	Województwo lubuskie
XII.2013	4 777	58 217
XII.2014	3 600	47 115
Zmiana liczbowa	- 1 177	- 12 690
Zmiana procentowa	- 24,6%	- 21,2%

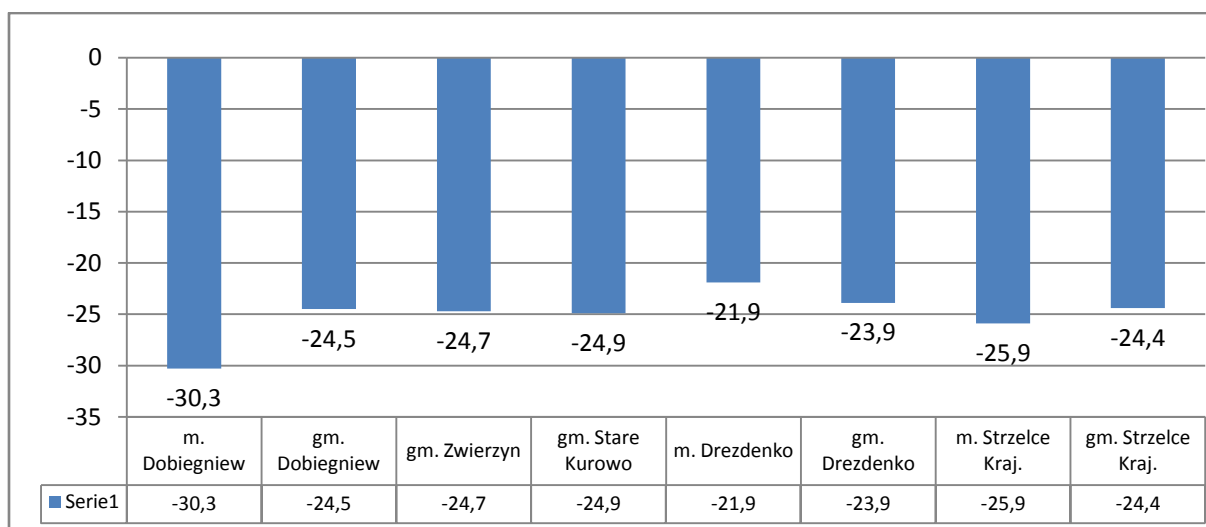
Analizując ww. spadek w przekroju gmin widać wyraźnie, że sytuacja poprawiła się w największym stopniu w mieście Dobiegniew, gdzie ubył blisko co trzeci bezrobotny. Sukces miasta nie przełożył się na aż tak wyraźny spadek na terenach wiejskich gminy, choć i tak był on wyższy niż w całym województwie lubuskim.

Ta zaskakująco wysoka dynamika spadku była tłumaczona przez uczestników panelu dyskusyjnego zmianą przepisów prawnych, ale przede wszystkim lepszą koniunkturą gospodarczą.

²⁸ Dane dotyczące województwa za: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy/bezrobocie-rejestrowane> (dostęp: 22.03.2015).

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na lata 2015-2017

Wykres 6. Procentowa zmiana wielkości bezrobocia w gminach powiatu strzelecko-drezdeneckiego w okresie XII 2013 – XII 2014 (XII 2013 = 100%)

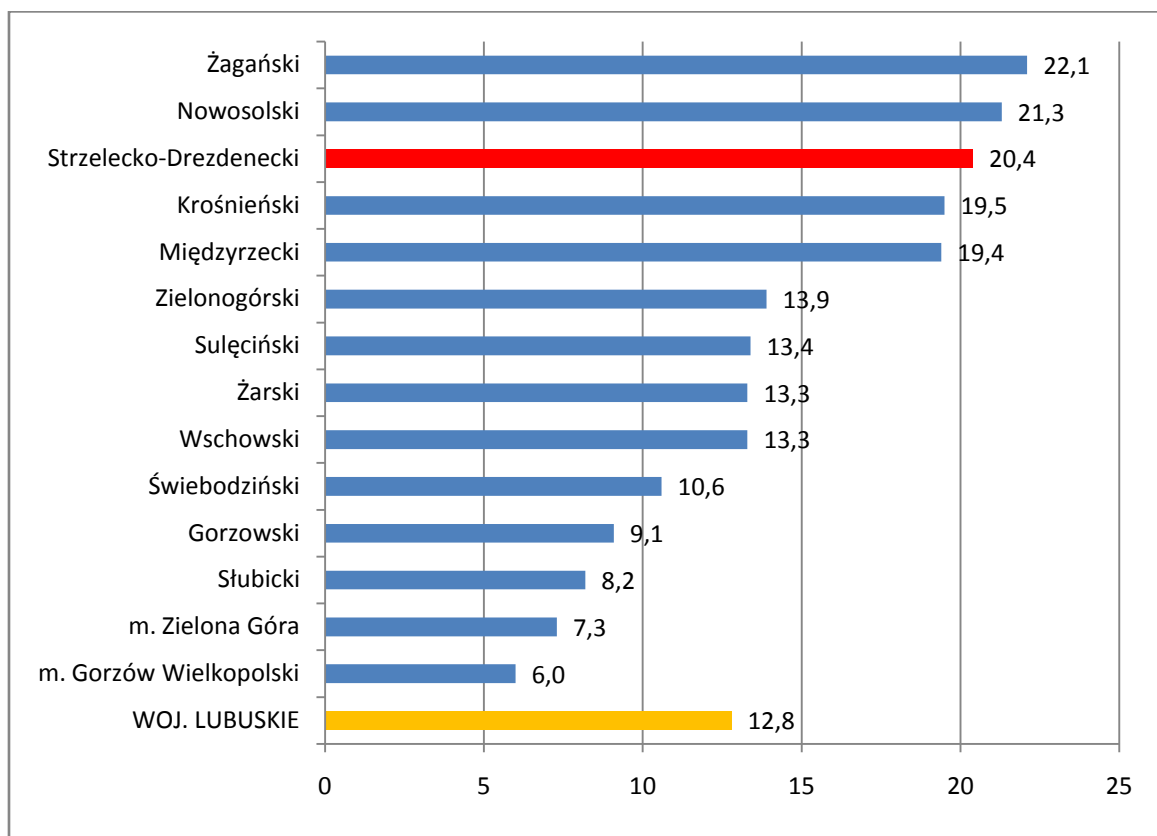

Zmiany wielkości bezrobocia miały swoje przełożenie na stopę bezrobocia. Wartość tego wskaźnika liczona dla powiatu od lat wyraźnie przekraczała wielkość stopy wojewódzkiej czy krajowej. W latach 2010-2013 wynosiła ona odpowiednio: rok 2010: 23,2%, rok 2011: 24,5% (drugie miejsce pod względem wielkości w województwie), rok 2012: 26,0% (najwyższa stopa w województwie), rok 2013: 25,5% (drugie miejsce pod względem wielkości w województwie). W tym samym okresie stopa krajowa przyjmowała wartości pomiędzy 12,4% a 13,4%, a stopa wojewódzka pomiędzy 15,4% a 15,9%. Grudzień 2014 przyniósł wyraźny spadek wartości wskaźnika, co ilustruje poniższy wykres²⁹. Uczestnicy panelu dyskusyjnego zgodnie przyznawali, że za wysokimi wartościami stopy bezrobocia w powiecie stoi przede wszystkim niskie uprzemysłowienie.

²⁹ Dane za: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy/bezrobocie-rejestrowane> (dostęp: 22.03.2015), Bank Danych Lokalnych, stat.gov.pl.

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-dreźnieckim na lata 2015-2017

Wykres 7. Stopa bezrobocia w powiatach województwa lubuskiego (stan na koniec XII 2014)

Analizując procesy związane z napływem i odpływem bezrobotnych zauważyć należy, iż w okresie 2014 roku w powiecie strzelecko-drezdeneckim zarejestrowało się 5 558 osób bezrobotnych, z czego 153 osoby (2,8%) zostały zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Ciekawszych informacji dostarcza analiza odpływu. W analogicznym okresie z rejestrów wykreślono 6 735 osób, z czego 3 221 (47,8%) z tytułu podjęcia zatrudnienia (w całym województwie było to 44,0%).

Wskaźnik płynności rynku pracy (wyrażony w procentach stosunek podjęć pracy do liczby rejestrujących się) w roku 2014 wyniósł 58%, co jest wynikiem świadczącym o dość dobrych przepływach osób z bezrobocia do zatrudnienia.

W 2014 roku 1 088 osoby zostały objęte aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu (o 111 mniej niż w roku 2013). Jest to 16,2% odpływu z bezrobocia (w regionie 17,5%). Największą popularnością cieszyły się:

- Staże: 536 osób (w roku 2013: 568 osób),
- Prace społecznie użyteczne: 136 osób (w roku 2013: 162 osoby),
- Refundacja kosztów wyposażenia / doposażenia stanowisk pracy: 86 stanowisk pracy (w 2013: 48 stanowisk pracy),
- Podjęcie działalności gospodarczej: 98 osób (w 2013: 127 osób),
- Szkolenia: 82 osoby (w 2013: 147 osób),
- Prace interwencyjne: 86 osób (w 2013: 99 osób).

Pomimo spadku liczby osób zaktywizowanych, punkt ciężkości udzielanego wsparcia przesunął się na finansowanie tych form, które tworzą realne miejsca pracy, tj. dotacje na podjęcie działalności gospodarczej dla 98 osób i refundacja kosztów wyposażenia / doposażenia 86 stanowisk pracy, w roku 2013 odpowiednio: 127 osób i 48 stanowisk pracy. Jak wykazały analizy PUP w Strzelcach Krajeńskich, są to formy o najwyższej skuteczności, np. w przypadku refundacji kosztów utworzenia stanowiska pracy skuteczność rozumiana jako odsetek osób, które nie powróciły do rejestrów urzędów pracy na dzień 1 czerwca 2014 roku wyniosła 58% za rok 2011 i 62% za rok 2012. Dla dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej odsetki te wyniosły odpowiednio 50% oraz 86,5%³⁰.

Osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Strzelcach Krajeńskich stanowią grupę niejednorodną pod względem cech społeczno-demograficznych. Poniżej zaprezentowano podstawowe cechy struktury bezrobotnych w powiecie³¹.

³⁰ Analiza refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy dokonanych przez PUP w Strzelcach Krajeńskich w latach 2010-2013, Strzelce Krajeńskie 2014, s. 21 i 31, Link: <http://pup.strzelcek.pl/Pliki/Opracowania-i-raporty/Analiza-refundacji-kosztow-doposazeniwyposazen-stand>, (dostęp: 5.01.2015). Efektywność dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej przyznanych w latach 2008 – 2012, Strzelce Krajeńskie 2014, s. 21 i 24, Link: <http://pup.strzelcek.pl/Pliki/Opracowania-i-raporty/Efektywnosc-dotacji-na-rozpozecie-w-asnej-dzia-a> (dostęp: 5.01.2015).

³¹ Informacje o strukturze bezrobocia opracowano z wykorzystaniem miesięcznych informacji o rynku pracy publikowanych przez WUP w Zielonej Górze, Link: http://www.wup.zgora.pl/PL/134/Informacje_miesieczne_-_2014/ i http://www.wup.zgora.pl/PL/457/Rok_2013/ (dostęp: 22.03.2015).

A) Kobiety

Na koniec 2014 roku w PUP w Strzelcach Krajeńskich zarejestrowane były 1 944 kobiety. Stanowiły one 54% ogółu bezrobotnych. Odsetek ten jest minimalnie wyższy niż w całym województwie (53,0%). W porównaniu do grudnia roku 2013, zmniejszyła się zarówno liczba (o 632) jak i odsetek bezrobotnych kobiet (o 0,1pp.).

B) Mieszkańcy wsi

Na koniec grudnia 2014 roku w PUP w Strzelcach Krajeńskich zarejestrowane były 2 043 osoby zamieszkujące tereny wiejskie. Stanowiły one 56,8% ogółu bezrobotnych. Odsetek ten jest zdecydowanie wyższy niż w całym województwie (44,0%). W porównaniu do grudnia roku 2013, zmniejszyła się liczba zarejestrowanych z tej kategorii (o 660) jednak przy wzroście odsetka (o 0,2pp.).

C) Bezrobotni bez prawa do zasiłku

Prawo do zasiłku stanowi w założeniu pomost finansowy między utratą zatrudnienia a zdobyciem nowego. Osoby tracące prawo do zasiłku, tracą jednocześnie źródło dochodu. W konsekwencji mogą one stać się klientami pomocy społecznej, jak również pracownikami szarej strefy. Na koniec 2014 roku w PUP w Strzelcach Krajeńskich zarejestrowanych było 3 000 osób bez prawa do zasiłku. Stanowiły one 83,3% ogółu bezrobotnych. Odsetek ten jest niższy niż w całym województwie (84,4%). W porównaniu do końca roku 2013, zmniejszyła się liczba zarejestrowanych z tej kategorii (o 944) oraz ich odsetek (o 0,7pp.).

D) Absolwenci (osoby do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły)

Na dzień 31 grudnia 2014 roku w rejestrach PUP pozostawało 99 absolwentów szkół, stanowiąc 2,8% ogółu bezrobotnych (3,9% w całym województwie lubuskim). W odniesieniu do roku 2013, zauważyć można spadek liczby (o 101) i odsetka (o 1,4pp.).

Znaczącym elementem opisu struktury bezrobotnych są osoby określone w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jako osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy, tj. takie, które ze względu na jedną bądź kilka cech społeczno-demograficznych mają utrudniony dostęp do zatrudnienia. Ich skuteczna aktywizacja jest wyzwaniem dla służb zatrudnienia. Na koniec 2014 roku liczebność poszczególnych kategorii tych osób w odniesieniu do grudnia 2013 spadła, jednak udział w bezrobociu większości z nich wzrósł. Dotyczy to zwłaszcza osób długotrwale bezrobotnych (wzrost udziału o 3,4 pp przy spadku liczby bezrobotnych o 530 osób). Jedyną grupą w szczególnej sytuacji na rynku pracy, której

sytuacja uległa jednoznacznej poprawie, są osoby do 25 roku życia. Szczegóły zawiera poniższa tabela.

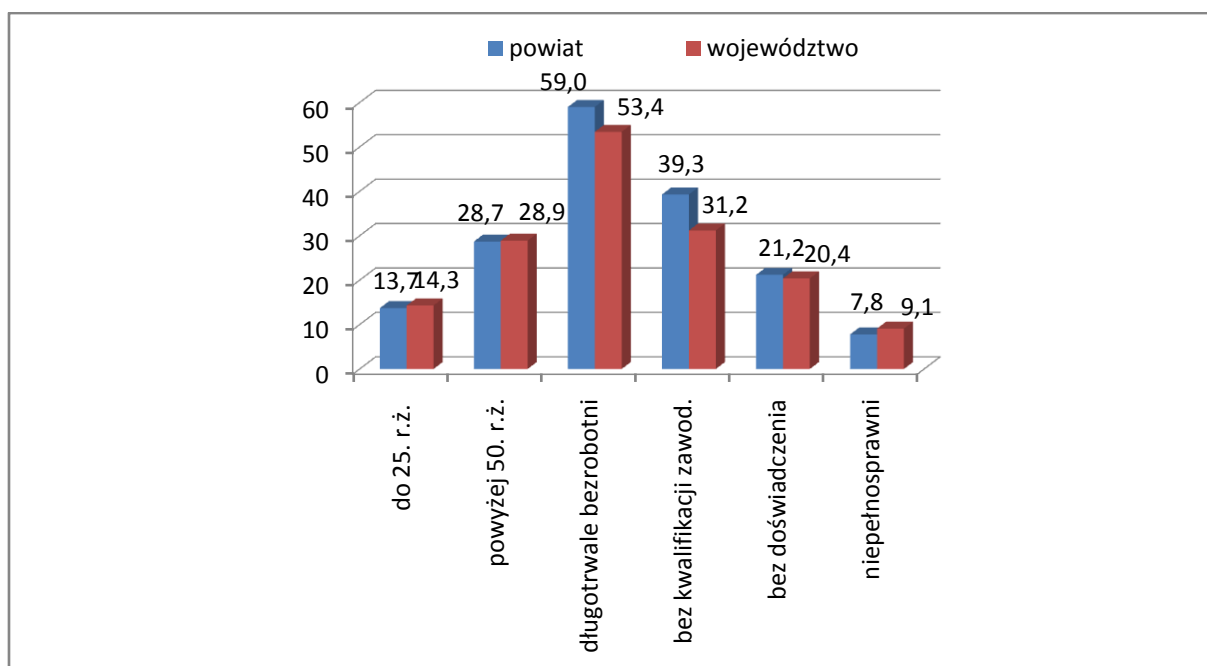
Tabela 4. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim w grudniu 2014 i 2013³²

Kategoria osób bezrobotnych	Grudzień 2014		Grudzień 2013		Różnica odsetka	Różnica liczby
	Liczba	%	liczba	%		
Młodzież w wieku do 25 lat	493	13,7	840	17,6	-3,9	-347
Długotrwale bezrobotni	2 125	59,0	2 655	55,6	+3,4	-530
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	1 032	28,7	1 227	25,7	+3,0	-195
Osoby bez kwalifikacji zawodowych	1 416	39,3	1 811	37,9	+1,4	-395
Osoby bez doświadczenia zawodowego	764	21,2	1 062	22,2	-1,0	-298
Niepełnosprawni	279	7,8	331	6,9	+0,9	-52

Analizując udziały osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie wobec udziałów w województwie, sytuacja dwóch grup jest szczególnie niekorzystna. Są to długotrwale bezrobotni oraz nieposiadający kwalifikacji zawodowych. Różnica w odsetkach jest znacząca na niekorzyść powiatu, a w przypadku osób bez kwalifikacji zawodowych odsetek 39,3% na koniec grudnia 2014 roku jest wartością najwyższą w odniesieniu do wszystkich powiatów z regionu.

³² Miesięczne informacje o rynku pracy publikowanych przez WUP w Zielonej Górze, Link: http://www.wup.zgora.pl/PL/134/Informacje_miesieczne_-_2014/ i http://www.wup.zgora.pl/PL/457/Rok_2013/ (dostęp: 22.03.2015).

Wykres 8. Udziały kategorii osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim i województwie lubuskim na koniec XII 2014r.³³

Omawiając problem aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, wskazywano przede wszystkim na negatywne skutki psychospołeczne długiego pozostawania bez pracy.

Patrząc na sytuację osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy przez pryzmat gmin, wyróżnienia wymaga gmina Drezdenko, w której odsetki dla każdej z wymienionych poniżej grup są niższe niż w powiecie. Najgorsza sytuacja ma miejsce w gminie Dobiegniew i Zwierzyn, w których wartości odsetek dla poszczególnych grup są najwyższe.

³³ Op. cit.

Tabela 5. Wybrane kategorie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na koniec XII 2014r. wg gmin³⁴

Jednostka terytorialna	Osoby do 25. roku życia		Osoby powyżej 50 roku życia		Długotrwale bezrobotni		Bez kwalifikacji zawodowych	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Dobiegniew	92	14,8	181	28,6	405	65,0	237	38,0
Zwierzyn	57	19,5	76	25,9	172	58,7	130	44,4
Stare Kurowo	41	15,4	73	27,4	163	61,3	101	38,0
Drezdenko	164	13,7	327	27,3	678	56,7	440	36,8
Strzelce Kraj.	139	11,4	375	30,7	707	57,9	508	41,2

Struktura ofert pracy: zawody deficytowe i nadwyżkowe

W trakcie roku 2014 w powiecie strzelecko-drezdeneckim zarejestrowano 2 752 wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej. Oznacza to przyrost o 933 miejsca (51,3%) wobec okresu styczeń-grudzień 2013 roku. Jest to bardzo duża dynamika wzrostowa, zwłaszcza, gdy zestawimy ją z dynamiką obliczoną dla całego lubuskiego (wzrost w regionie o 16,2%).

Tak duży popyt na pracę wpłynął dodatnio na wielkość wskaźnika, jakim jest liczba rejestrujących się bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy. W ciągu analizowanych miesięcy w powiecie wyniósł on 2,0 – podczas gdy w województwie 2,1.

Strukturę napływających do Powiatowego Urzędu Pracy w 2014 roku ofert pracy ujęto w poniższej tabeli. Wynika z niej, że:

- Rynek pracy powiatu jest dość mało zróżnicowany, bowiem 23 czołowe zawody pod względem liczby zgłaszanych ofert generują 57% ich ogółu,
- „Popularność” zawodów jest zależna od ich subsydiowania – w poniższym zestawieniu statystycznie blisko co trzecia oferta miała charakter subsydiowany, a dla niektórych zawodów udział ten znacznie przekraczał połowę,
- W czołówce dominują zawody z niższych stopni klasyfikacji zawodów; nie ma tu ani jednej oferty dla specjalistów (całkowita liczba ofert dla tej grupy w 2014 roku stanowiła zaledwie 2,4% ogółu zgłoszonych propozycji pracy),

³⁴ Stan bezrobocia na koniec miesiąca grudzień 2014, link: <http://pup.strzelceki.pl/Pliki/Dane-statystyczne-dotyczace-ryнку-pracy-w-Powiecie/Rok-2014> (dostęp: 22.03.2015).

- Struktura ofert odzwierciedla w jakimś stopniu specyfikę powiatu jako regionu z rozwiniętymi gałęziami gospodarki opartymi na wykorzystywaniu zasobów leśnych (np. operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury, pozostali operatorzy urządzeń do produkcji drewna, tartacznik, robotnik leśny, stolarz,).
- W czołówce zawodów o najwyższym napływie ofert przeważają zawody w statystycznym deficycie, zaznaczone kolorem zielonym (sytuacja, w której liczba ofert przewyższa zarówno napływ, jak i stan bezrobocia w zawodzie). Jest to sytuacja zaskakująca w powiecie o tak wysokiej stopie bezrobocia i świadczy o pewnych strukturalnych niedopasowaniach popytu i podaży pracy. Tę kwestię, jako charakterystyczną dla regionu lubuskiego, podjęto także m.in. w Lubuskiej Strategii Zatrudnienia na lata 2011 – 2020, postulując m.in. dostosowywanie kwalifikacji kadr do potrzeb zmieniającego się rynku w ramach jednego z celów głównych strategii³⁵.

³⁵ Lubuska Strategia Zatrudnienia na lata 2011 – 2020, Link:
http://www.wup.zgora.pl/PL/99/Lubuska_strategia_zatrudnienia/ (dostęp: 23.12.2014)

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na lata 2015-2017

Tabela 6. Struktura czołowych zawodów pod względem napływu ofert pracy w 2014 roku³⁶

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty 2014		Bezrobotni 2014	
		liczba	w tym subsydiowane	rejestrujący się	zarejestrowani 31.12.2014
515303	Robotnik gospodarczy	309	155	84	64
432103	Magazynier	174	8	43	27
522301	Sprzedawca*	156	112	560	425
411004	Technik prac biurowych*	115	108	69	51
933304	Robotnik magazynowy	110	0	15	3
753303	Szwaczka	109	1	118	81
812190	Pozostali operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	100	0	2	1
834401	Kierowca operator wózków jezdniowych	97	0	17	6
341202	Opiekun osoby starszej*	85	3	1	1
611303	Ogrodnik*	71	0	2	1
814302	Operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury	56	14	4	1
722204	Ślusarz*	51	12	167	107
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	47	1	37	25
931301	Robotnik budowlany	43	17	101	74
612201	Hodowca drobiu	35	0	1	0
621002	Robotnik leśny	33	17	55	49

³⁶ Na podstawie sprawozdania MIPS 01, Załącznik 3, pozyskanego z PUP Strzelce Krajeńskie.

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na lata 2015-2017

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty 2014		Bezrobotni 2014	
		liczba	w tym subsydiowane	rejestrujący się	zarejestrowani 31.12.2014
911207	Sprzątaczką biurową	31	16	60	52
752205	Stolarz*	30	5	96	51
524902	Doradca klienta	28	19	10	4
932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	27	7	204	132
817290	Pozostali operatorzy urządzeń do obróbki drewna	22	22	17	5
752309	Tartacznik	18	3	10	7
721204	Spawacz metodą MAG	18	1	8	3

* zawód szkolny

Legenda: niebieski – nadwyżka, zielony – deficyt, szary – względna równowaga.

W powyższej tabeli określono kwestię nadwyżki/deficytu dla czołowych zawodów pod względem napływu ofert. Jednak kwestia ta dotyczyć może także zawodów o niższym napływie, gdzie podstawą do przypisania zawodowi statusu nadwyżkowego bądź deficytowego jest wartość wskaźnika liczonego przez odniesienie liczby napływających ofert do liczby rejestrujących się bezrobotnych w tym samym czasie. Posługując się opracowywanym co pół roku rankingiem zawodów deficytowych i nadwyżkowych, można wskazać grupę profesji o najwyższym wskaźniku deficytu.

Tabela 7. Zawody deficytowe w powiecie strzelecko-drezdeneckim w 2014 roku³⁷

Lp.	Nazwa zawodu	Wskaźnik
1.	Pozostali operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	100,0000
2.	Ogrodnik*	70,0000
3.	Opiekun osoby starszej*	53,0000
4.	Robotnik magazynowy	36,6667
5.	Operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury	34,0000
6.	Pozostali kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani	6,0000
7.	Opiekun w domu pomocy społecznej*	5,0000
8.	Pozostali opiekunowie dziecięcy	5,0000
9.	Kierowca operator wózków jezdniowych	4,0000
10.	Pozostali operatorzy urządzeń do obróbki drewna	3,8000
11.	Wulkanizator	3,5000
12.	Technik farmaceutyczny*	3,0000
13.	Doradca klienta	3,0000
14.	Asystent nauczyciela przedszkola	3,0000
15.	Garmażer	3,0000
16.	Monter mebli	3,0000
17.	Pomocniczy robotnik polowy	3,0000
18.	Robotnik gospodarczy	2,7656
19.	Magazynier	2,4444
20.	Tartacznik	2,4286
21.	Archiwista	2,0000
22.	Sprzedawca w stacji paliw	2,0000
23.	Pozostali masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	2,0000
24.	Operator maszyn i urządzeń odlewniczych*	2,0000
25.	Pozostali operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	2,0000
26.	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	1,5000
27.	Brukarz	1,5000
28.	Mechanik samochodów ciężarowych	1,5000
29.	Woźny	1,5000

³⁷ Za rankingiem zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozyskanym bezpośrednio z PUP Strzelce Krajeńskie.

Zawody powyższe pokazują, w jakich obszarach występuje niedobór wolnej siły roboczej. Tym samym ranking może stanowić wskazówkę dla działań przekwalifikowujących i zmierzających do niwelacji deficytu. Dotyczy to zwłaszcza profesji o najwyższym deficycie, od wartości 3,0 w górę. Oczywiście ranking ten ma czysto statystyczny charakter, nie biorąc pod uwagę szeregu warunków kontekstowych. Wskazać tu można m.in.:

- Możliwość kilkukrotnej rejestracji tej samej oferty, co sztucznie zwiększa deficyt,
- Niską jakość ofert (warunki płacowe i warunki w miejscu pracy),
- Ścisłe przypisywanie zawodu w ofercie do zawodu bezrobotnego, z pominięciem kwestii wielozawodowości niektórych osób, pokrewieństwa kwalifikacyjnego wielu zawodów czy faktu, że do wykonywania wielu zawodów nie są potrzebne szczególne kwalifikacje i może je wykonywać niemal każdy (np. pracownik ochrony bez licencji, robotnik gospodarczy),
- Istnienie rynku ofert pracy nierejestrowanych w PUP (Internet, gazety, tablice ogłoszeń, znajomi itp.).

Osoby nieaktywne zawodowo w powiecie – próba liczbowego oszacowania

Istotną część ludności pozostającej w wieku aktywności zawodowej stanowią osoby pozostające – czy to z własnego wyboru, czy też na skutek uwarunkowań społeczno-demograficznych – poza rynkiem pracy, określane jako nieaktywne (bierne) zawodowo. Jest to grupa bardzo niejednorodna, tak samo jak różne mogą być przyczyny nie poszukiwania i nie wykonywania pracy. Posłużmy się tu definicją stosowaną powszechnie w statystyce publicznej, tj. definicją BAEL (Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności), która za bierne zawodowo uważa osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- Nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- Nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były zdolne (gotowe) do jej podjęcia w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym,
- Nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie dłuższym niż 3 miesiące lub do 3 miesięcy, ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

Wśród biernych zawodowo wyróżnia się grupę tzw. zniechęconych, do której należą osoby nie poszukujące pracy w wyniku przekonania, że jej nie znajdą³⁸. To ta właśnie grupa stanowi największą „rezerwę” zasobów pracy każdego regionu czy powiatu, a ich aktywizacja, „zachęcenie” do pracy jest jednym z największych wyzwań publicznych służb zatrudnienia.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że w II kwartale 2014 roku wyniki BAEL dla całego województwa lubuskiego (badanie jest reprezentatywne jedynie na poziomie województw) wykazały, że liczebność ogółu osób biernych zawodowo wyniosła 371 tys., z czego 167 tys. stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Dla porównania: liczba osób pracujących wyniosła 394 tys., z czego 382 tys. stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Z ogółu biernych zawodowo 44,2% stanowiły osoby, które nie podejmowały pracy z powodu przebywania na emeryturze. Kolejnymi przyczynami bierności zawodowej były: choroba lub niepełnosprawność – 17,5%; nauka i uzupełnianie kwalifikacji – 17,3%; inne powody osobiste lub rodzinne – 6,7% oraz zniechęcenie bezskutecznością poszukiwania pracy – 5,4%³⁹.

BAEL, oprócz pozytywów (jakim jest na przykład nadawanie osobie badanej statusu bezrobotnego na podstawie gotowości do pracy i aktywności w jej poszukiwaniu, a nie w oparciu o fakt rejestracji w PUP), ma również pewne wady (reprezentatywność na poziomie wojewódzkim bardzo utrudnia szacunki w obszarze powiatów). Dlatego też przy szacowaniu liczby osób nieaktywnych zawodowo posłużono się definicją pochodzącą z PO Kapitał Ludzki (osoba pozostająca bez zatrudnienia, w wieku 15-64 lata, niezatrudniona, nie wykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, która jednocześnie nie zalicza się do kategorii bezrobotni⁴⁰). Definicja ta pozwala na wykorzystanie danych GUS dotyczących terytorialnej jednostki powiatu, tj. wielkości bezrobocia rejestrowanego, wielkości stopy bezrobocia oraz liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym. Tym samym, dzięki prostemu zabiegowi matematycznemu, możemy uzyskać informację, iż **szacowana liczba osób**

³⁸ Aktywność ekonomiczna ludności w województwie lubuskim w II kwartale 2014 roku, s. 3. Link: <http://zielonagora.stat.gov.pl/opracowania-biezace/opracowania-sygnalne/praca-wynagrodzenie/aktywnosc-ekonomiczna-ludnosci-w-wojewodztwie-lubuskim-ii-kwartal-2014-r-,2,7.html> (dostęp: 28.12.2014).

³⁹ Op. cit., s. 17.

⁴⁰ Definicja za: Słowniczek terminologiczny dla Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL. Link: http://www.efs.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty%20programowe/Attachments/89/SzOP%20PO%20KL_1_li_pca_2014.pdf (dostęp: 29.12.2014).

nieaktywnych zawodowo w wieku produkcyjnym w powiecie strzelecko-drezdeneckim wyniosła na koniec 2013 roku **13,5 tys. osób**⁴¹. Oznacza to, iż szacunkowo na jedną osobę nieaktywną zawodowo przypada 1,4 osoby aktywnej, a na jednego pracującego mieszkańca powiatu jeden mieszkaniec nie pracujący i nie zarejestrowany w PUP. Dla porównania: dla całego województwa lubuskiego wartości te wynoszą odpowiednio: 1,4 i 1,2⁴². Oznacza to niekorzystną sytuację społeczną w powiecie i ryzyko jego dysharmonicznego rozwoju, gdyż osoby zatrudnione są statystycznie mocno obciążone fiskalnym utrzymywaniem osób nieaktywnych zawodowo, często konsumujących publiczne środki (nauka w szkołach publicznych, stypendia, renty, świadczenia przedemerytalne itp.). Posiłkując się przytoczonymi wcześniej ustaleniami BAEL można przypuszczać, że za brakiem aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym stoi najczęściej pobieranie nauki (na szczeblu wyższym i pomaturalnym), zły stan zdrowia, powody rodzinne i osobiste (np. pobieranie zasiłków pielęgnacyjnych, utrzymywanie się ze środków transferowanych przez migrantów zarobkowych) oraz zniechęcenie brakiem skuteczności w poszukiwaniu zatrudnienia.

⁴¹ Obliczono wykorzystując dostępne dane na koniec 2013 roku: liczba osób w wieku produkcyjnym (18-64 lata) w powiecie – 32 196 osób, liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych – 4 777 osób, stopa bezrobocia rejestrowanego – 25,5% (dane za: Bank Danych Lokalnych, stat.gov.pl). Ponieważ GUS określa oficjalną stopę bezrobocia jako odsetek zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo, to mając informację, że 25,5% ludności aktywnej zawodowo stanowi wielkość 4 777 osób, możemy łatwo obliczyć iż liczba ludności aktywnej zawodowo w wieku produkcyjnym (pracujący i bezrobotni) wynosi 18 733 osoby. Odejmując tę liczbę od 32 196 osób mieszkających w powiecie i będących w wieku aktywności zawodowej, otrzymujemy szacunkową wielkość bierności zawodowej, obciążoną rzecz jasna pewnym błędem, wynikającym chociażby z istnienia szarej strefy, bierności zawodowej części zarejestrowanych bezrobotnych czy też migracji zawieszonych (gdy osoba stale przebywa za granicą, ale nie wymeldowała się z miejsca zamieszkania w Polsce).

⁴² Obliczono analogicznie jak dla powiatu; dane źródłowe: liczba osób w wieku produkcyjnym (18-64 lata) w województwie – 657 450 osób, liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych – 59 805 osób, stopa bezrobocia rejestrowanego – 15,7% (dane za: Bank Danych Lokalnych, stat.gov.pl).

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na lata 2015-2017

Tabela 8. Dane rzeczywiste i szacunkowe dotyczące aktywności i nieaktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym w powiecie strzelecko-drezdeneckim i w województwie lubuskim na koniec 2013 roku

Wskaźnik	Powiat strzelecko-drezdenecki	Województwo lubuskie
dane rzeczywiste		
Liczba osób w wieku produkcyjnym (18-64 lata)	32 196	657 450
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	4 777	59 805
Stopa bezrobocia rejestrowanego	25,5%	15,7
dane szacunkowe		
Liczba ludności aktywnej zawodowo (pracujący + bezrobotni)	18 733	380 924
Liczba osób pracujących	13 956	321 119
Liczba ludności nieaktywnej zawodowo	13 463	276 526
Liczba osób aktywnych przypadających na 1 os. nieaktywną	1,39	1,38
Liczba osób pracujących przypadających na 1 os. nieaktywną	1,04	1,16

Wybrane problemy społeczne powiatu wynikające z wysokiego poziomu bezrobocia

Trwale utrzymujące się, wysokie bezrobocie na terenie powiatu powoduje niekorzystne zjawiska społeczne. Wymienić tu należy:

A) Zatrudnienie nierejestrowane

Wg badań GUS⁴³, najczęstszą przyczyną podejmowania pracy na czarno jest brak możliwości znalezienia legalnego zatrudnienia, co w przypadku powiatu o wysokiej stopie bezrobocia jest szczególnie ryzykownym zjawiskiem. Do tego dochodzi rolniczy charakter powiatu, gdzie gospodarstwa rolne stanowią mogą znaczne źródło nierejestrowanego zatrudnienia. Jak wspominają autorzy Lubuskiej Strategii Zatrudnienia, „Przyczyny wchodzenia w „szarą strefę” są bardzo złożone. Występuje tu splot czynników czysto ekonomicznych i socjologicznych. Wpływ czynników socjologicznych jest znaczący. Przeprowadzone badania wskazują bowiem, że duża część osób pracujących w „szarej strefie” wybrałaby pracę nierejestrowaną, nawet gdyby także miała możliwość wyboru pracy rejestrowanej. Wolą żyć w sferze więzi nieformalnych niż sformalizowanych. W przypadku czynników ekonomicznych najważniejszym powodem był brak możliwości znalezienia pracy rejestrowanej, spełniającej oczekiwania zatrudnionego. Częściowo było to spowodowane ograniczoną mobilnością osób zainteresowanych podjęciem pracy. Inne czynniki, najczęściej wymieniane przez badanych, zwiększające dochód netto osób wykonujących pracę nierejestrowaną to niewystarczające dochody z zasiłków oraz możliwość uzyskania wyższego wynagrodzenia bez rejestracji”⁴⁴.

B) Migracje zarobkowe

Zagraniczne wyjazdy w celach zarobkowych są trudne do oszacowania z uwagi na ich nierejestrowany w większości wypadków charakter. Podkreślić należy, że zostały one dostrzeżone – jako istotne zagrożenie – „na etapie planowania strategicznego przez władze zarówno powiatu strzelecko – drezdeneckiego, jak i gmin wchodzących w jego skład”⁴⁵.

⁴³ Praca nierejestrowana w Polsce w 2010 roku, Warszawa 2011, s. 15-16, Link: http://stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/pw_praca_nierejestrowana_w_2010.pdf (dostęp: 7.01.2015).

⁴⁴ Lubuska Strategia Zatrudnienia na lata 2011 – 2020, s. 34-35, Link: http://www.wup.zgora.pl/PL/99/Lubuska_strategia_zatrudnienia/ (dostęp: 23.12.2014).

⁴⁵ Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Strzelecko – Drezdeneckiego do roku 2015, Link: http://www.fsd.pl/content.php?cms_id=268&lang=pl&p=p4 (dostęp: 23.12.2014).

Według danych Spisu Powszechnego 2011, badających źródła utrzymania respondentów, w powiecie strzelecko-drezdeneckim było 1,5 tys. osób, które z powodów ekonomicznych były nieobecne w czasie spisu z powodu przebywania za granicą od co najmniej 12 miesięcy. Stanowiły one 3% mieszkańców powiatu wobec 3,3% liczonych dla całego województwa⁴⁶. Uczestnicy panelu dyskusyjnego zgodnie zauważali czynnik płacowy jako główną motywację do migracji.

C) Uzależnienie od zasiłków z opieki społecznej

Wiele badań wskazywało, że jednym z elementów bierności zawodowej jest fakt pobierania zasiłków z opieki społecznej. Dotyczy to między innymi ich relacji do płacy minimalnej, która jest najczęściej oferowanym wynagrodzeniem w ofertach składanych w powiatowych urzędach pracy⁴⁷, ale także pewnych cech opisujących jakość kapitału ludzkiego, w tym dwóch mocno związanych z bezrobociem rejestrowanym powiatu strzelecko-drezdeneckiego, tj. brakiem kwalifikacji zawodowych i brakiem doświadczenia zawodowego. Pobieranie świadczeń z pomocy społecznej połączone z brakiem wyuczonego zawodu i/lub brakiem stażu pracy stanowi bardzo silny czynnik wykluczający z rynku pracy⁴⁸. Według badań lokalnego rynku, szacunkowo co trzecia osoba bezrobotna wykazuje postawę pasywną względem poszukiwania pracy, część osób bezrobotnych nie jest zainteresowana aktywizacją zawodową a jedynie możliwością uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego oraz korzystania z innego rodzaju świadczeń z instytucji pomocy społecznej⁴⁹.

⁴⁶ NSP 2011. Pod. za: Diagnoza społeczna województwa lubuskiego. Załącznik do Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2014 – 2010, s. 55, Link: <http://www.polityka-spoleczna.lubuskie.pl/pl/Strategia-i-programy-polityki-spolecznej> (dostęp: 5.01.2015).

⁴⁷ Por. M. Filipowicz, Wieloaspektowa analiza bezrobocia. Moduł II – Analiza danych zastanych z zakresu bezrobocia, Opole 2013, s. 8, Link: http://obserwatorium.opole.pl/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=11&Itemid=76 (dostęp: 8.01.2015). Według ustaleń, 61% ofert zatrudnienia niesubsydiowanego zarejestrowanych w PUP to oferty pracy za minimalne wynagrodzenie. Chociaż ustalenia te dotyczą województwa opolskiego, powszechność zjawiska każe przypuszczać o jego występowaniu również w innych regionach Polski.

⁴⁸ Por. M. Filipowicz, Wieloaspektowa analiza bezrobocia. Moduł III – Badanie wśród osób bezrobotnych, Opole 2013, s. 27, Link: http://obserwatorium.opole.pl/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=11&Itemid=76 (dostęp: 8.01.2015).

⁴⁹ Badanie lokalnego rynku pracy na terenie powiatu strzelecko-drezdeneckiego. Diagnoza stanu aktualnego i prognoza na lata 2014 -2015, Strzelce Krajeńskie 2014, s. 16, Link: <http://pup.strzelceki.pl/Pliki/Opracowania-i-raporty/Badanie-lokalnego-ryнку-pracy-na-terenie-powiatu-s> (dostęp: 5.01.2015).

Według danych z NSP 2011, w powiecie strzelecko-drezdeneckim z różnego rodzaju zasiłków i świadczeń utrzymywało się 2,1 tys. osób. Po zrelatywizowaniu tej liczby do liczby mieszkańców powiatu okazuje się, że jest to 4,1%, co stanowi najwyższy odsetek dla wszystkich powiatów województwa lubuskiego (dla całego regionu wynosi on 2,6%)⁵⁰.

Inne dane GUS potwierdzają powszechność korzystania ze wsparcia opieki społecznej w powiecie strzelecko-drezdeneckim. Powiat ten od lat charakteryzuje się najwyższym w regionie udziałem osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (17,0% w roku 2013 wobec 9,5% dla całego województwa lubuskiego). W powiecie notuje się także najwyższy udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (42,2% wobec 29,4% dla województwa lubuskiego).

D) Pozorność dostępności siły roboczej

Wszystkie wymienione powyżej czynniki mogą stwarzać trudność w rekrutacji nowych i pożądanых pracowników przez lokalne firmy pomimo wysokiego poziomu bezrobocia. Taka sytuacja została potwierdzona badaniami lokalnego rynku pracy⁵¹, według których sytuacja w zakresie dostępności kadr w powiecie strzelecko-drezdeneckim jest przez przedsiębiorców oceniana jako przeciętna. W opinii połowy respondentów występują duże problemy w zakresie pozyskiwania nowych pracowników. Taki odsetek badanych uważa, że na lokalnym rynku pracy są trudności ze znalezieniem odpowiednich pracowników. Największy odsetek pracodawców uczestniczących (36,5%) uważa, że największym problemem na lokalnym rynku pracy jest brak kandydatów o odpowiednich kwalifikacjach. Inną barierą w zatrudnieniu jest także brak kandydatów o odpowiednim doświadczeniu, co skutkuje znacznymi trudnościami w znalezieniu odpowiedniego pracownika. Taką opinię wyraziło 29,0% ankietowanych. Reasumując należy stwierdzić, że najważniejsze problemy wynikają z niskich lub nieadekwatnych kwalifikacji kandydatów do pracy lub też z brakiem doświadczenia osób ubiegających się o dane stanowisko pracy. Lokalni pracodawcy zwrócili również uwagę na zbyt niską motywację kandydatów do podjęcia i świadczenia pracy –

⁵⁰ NSP 2011. Pod. za: Diagnoza społeczna województwa lubuskiego. Załącznik do Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2014 – 2010, s. 55, Link: <http://www.polityka-spoleczna.lubuskie.pl/pl/Strategia-i-programy-polityki-spolecznej> (dostęp: 5.01.2015).

⁵¹ Badanie lokalnego rynku pracy na terenie powiatu strzelecko-drezdeneckiego. Diagnoza stanu aktualnego i prognoza na lata 2014 -2015, Strzelce Krajeńskie 2014, s. 21, Link: <http://pup.strzelce.pl/Pliki/Opracowania-i-raporty/Badanie-lokalnego-ryнку-pracy-na-terenie-powiatu-s> (dostęp: 5.01.2015).

12,5%. Są to problemy wynikające zarówno z opisanej wcześniej struktury osób bezrobotnych (bardzo duża liczba osób bez kwalifikacji i doświadczenia), jak i współistniejących zjawisk pracy nierejestrowanej czy korzystania ze świadczeń opieki społecznej (niska motywacja kandydatów do podjęcia proponowanego zatrudnienia), a także migracja zagraniczna (dotycząca zapewne również części osób bezrobotnych i zmniejszająca rzeczywistą liczebność gotowej do pracy siły roboczej). Należy również wskazać na takie czynniki jak: wykluczenie społeczne spowodowane długotrwałym pozostawaniem bez pracy i wynikająca z tego obawa przed powrotem na rynek pracy, rejestrowanie w urzędzie pracy w celu uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego dla siebie i członków rodziny, czy też sprawowanie opieki, głównie przez kobiety, nad dziećmi. Kolejnym aspektem są również niskie płace.

Obszary problemowe

Pierwszym istotnym krokiem do budowania strategii zmian było zdefiniowanie kluczowych problemów, które należy rozwiązać lub które mogą utrudniać wprowadzenie pożądanych przeobrażeń na lokalnym rynku pracy. Wybrane i prezentowane poniżej negatywne zjawiska dotyczą całego obszaru powiatu strzelecko-drezdeneckiego i są one charakterystyczne dla miejscowego rynku pracy. Problem w tym rozumieniu to negatywny stan rzeczy, którego zmiana przybliży do osiągnięcia celów wytyczonych w ramach Programu. Prezentowane poniżej zestawienie opisuje bariery i niedopasowania występujące w analizowanym powiecie. Stopień ich natężenia został określony przez zaproszonych do współpracy przedstawicieli instytucji lokalnych oraz przedstawiciela pracodawców.

Rysunek 1. Zestawienie problemów strzelecko-drezdeneckiego rynku pracy wg skali natężenia

Problemy o największym natężeniu	Problemy o średnim natężeniu	Problemy o najmniejszym natężeniu
• Luki w przepisach prawa ograniczające skuteczność działań PUP i OPS • Niska konkurencyjność rynku pracy	• Niski poziom kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych i/lub ich niedopasowanie do potrzeb rynku pracy • Duża skala zatrudnienia nierejestrowanego	• Bierne postawy osób bezrobotnych • Niski poziom mobilności osób bezrobotnych • Migracja osób młodych • Niski poziom wynagrodzeń • Powszechność zjawiska długotrwałego bezrobocia • Niewystarczający potencjał jednostek opieki przedszkolnej

Do najbardziej odczuwalnych problemów zaliczono dwa zjawiska. Luki w przepisach prawa są m. in. przyczyną rozwoju zjawiska określanego mianem pułapki bezrobocia. Pojawia się ono, gdy świadczenia socjalne wypłacane osobom bezrobotnym działają demotywująco na ich chęć podjęcia pracy. W sytuacji takiej w odczuciu osób bezrobotnych korzyści z posiadania pracy nie równoważą traconych przez nich przywilejów, prawdopodobieństwo podjęcia pracy znacznie zmniejsza się, a to generuje długotrwałe bezrobocie.

Drugim problemem jest niska konkurencyjność rynku pracy powiatu strzelecko-drezdeneckiego. O ile pierwszy ze wspomnianych problemów nie ma bezpośrednich źródeł w zjawiskach lokalnych, to drugi jest wzmacniany przez inne negatywne zjawiska obserwowane w powiecie. Jednakże zanim zostaną wskazane owe przyczyny, należy wyraźnie określić to, jak należy rozumieć niską konkurencyjność rynku pracy. Problem ten jest bowiem złożony. Ważnym jego składnikiem jest zastój w powstawaniu nowych miejsc pracy. Ma to związek z niską aktywnością inwestorów zewnętrznych oraz deficytem ofert pracy lokalnych pracodawców. Szczególnie brakuje miejsc pracy dla osób z niskimi kwalifikacjami zawodowymi. Fachowcy albo już znaleźli zatrudnienie w lokalnych zakładach pracy, albo wyemigrowali do dużych miast lub za granicę (szczególnie do Niemiec). Zauważalne są sytuacje, w których pracodawcy z lokalnego rynku pracy rekrutują zasoby pracy spoza grona mieszkańców powiatu. Tymczasem problem wzmacnia i intensyfikuje zdiagnozowany niski poziom kwalifikacji zawodowych i wykształcenia wśród osób bezrobotnych, a także ich niedopasowanie do potrzeb miejscowych pracodawców. Reprezentant pracodawców podczas wywiadu indywidualnego, potwierdził z jednej strony brak na rynku fachowców spowodowany migracjami, z drugiej zaś niską motywację do pracy i braki kwalifikacyjne tych kandydatów do pracy, którzy są w powiecie dostępni. Zauważono także niedobór ofert pracy kierowanych do kobiet.

Problemem, którego znaczenie określono jako mniej istotne z punktu widzenia lokalnego rynku pracy, jest duża skala zatrudnienia nierejestrowanego. Zjawisko to przyczynia się do zaburzenia konkurencyjności rynku pracy.

Konkurencyjność rynku pracy kształtuje mobilność pracowników i zasobów kandydatów do pracy. Dlatego też należy zwrócić uwagę na problem barier komunikacyjnych występujących na obszarze powiatu. Dojazd do pracy i z pracy lub w jej poszukiwaniu staje się kłopotem lub przeszkodą nie do pokonania. Z jednej strony zasoby pracownicze są unieruchamiane, a z drugiej przedsiębiorcy nie mogą planować inwestycji kalkulując trudność z pozyskaniem pracowników.

Odnosząc się do prezentowanego poniżej drzewa problemów opisano już kluczowe problemy wraz z ich przyczynami. Należy zatem przyjrzeć się ich konsekwencjom, które można opisać jako problemy wtórne.

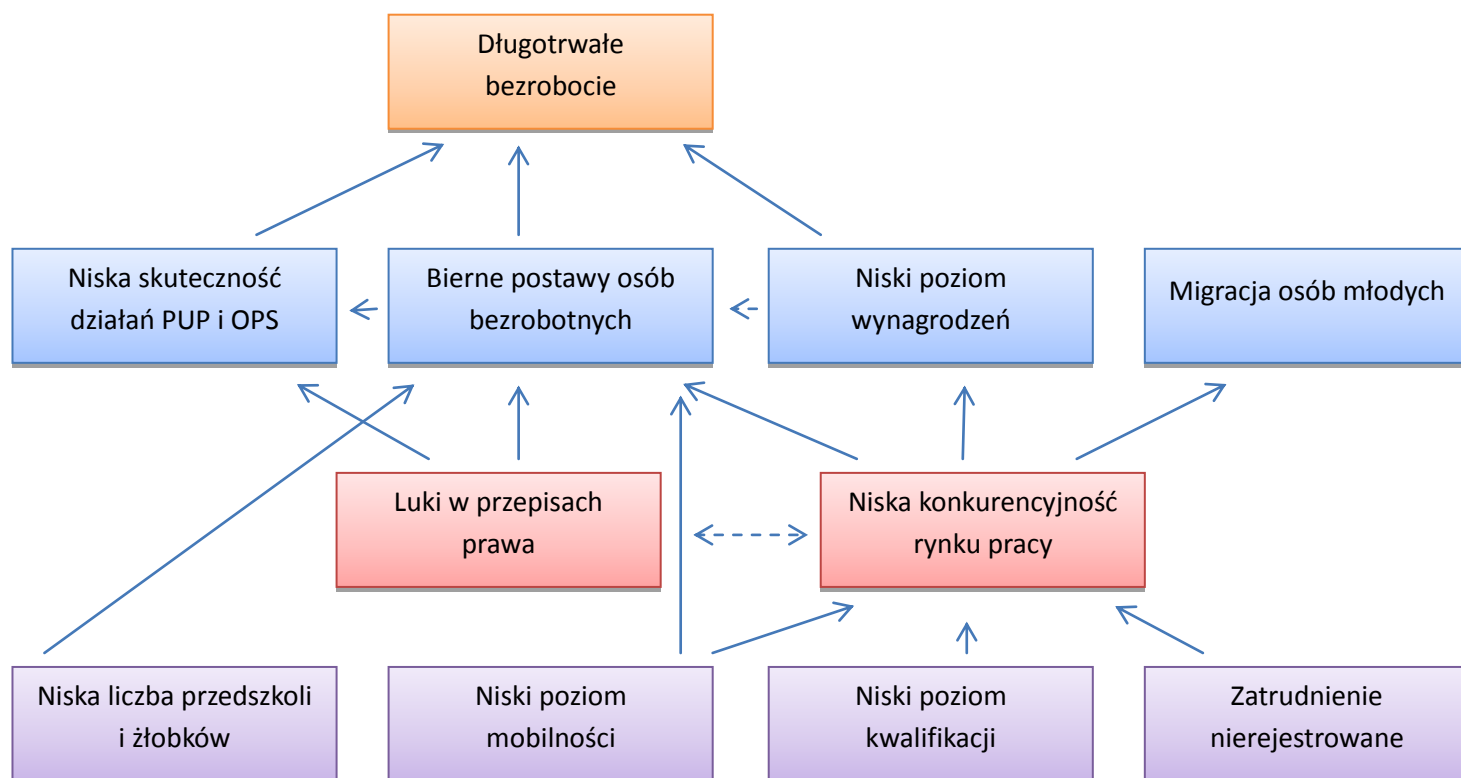
Pierwszym z nich to bierne postawy części osób bezrobotnych, w tym wyuczona i utrwalona bezradność, apatia, brak motywacji do zmian, brak wiary we własne umiejętności, niska samoocena, wycofanie społeczne, niechęć podejmowania pracy. Ich przyczyną są

wspomniane luki w prawie dopuszczające do takich sytuacji oraz niska liczba ofert pracy zgodnych z ich wymaganiami i możliwościami. Osoby te wykluczone zostały z rynku pracy jako niekonkurencyjne. Niski poziom mobilności przestrzennej tylko utrwała opisany efekt. Jako przyczynę tego problemu określono także nakładające się role społeczne, z których osoby wykluczone społecznie częstokroć muszą wybierać jedną. Wskazany przykładem jest rodzicielstwo i macierzyństwo, a zdefiniowanym problemem niedostatki infrastrukturalne w zakresie opieki w żłobkach, przedszkolach, klubach malucha. Rodzice nie mogą pogodzić roli rodzica i pracownika zostają spychani z rynku pracy. Nabywane w ten sposób bierne postawy i utrata z czasem kwalifikacji, skutkują wyraźnymi trudnościami w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia. Inny podobny scenariusz wiąże się ze sprawowaniem opieki nad wymagającymi jej rodzicami czy innymi osobami starszymi.

Bierne postawy są także oczywiście skutkiem niedopasowań na rynku pracy. Natomiast wspomniana niska konkurencyjność rynku pracy sprzyja również migracji osób młodych, w większości także dobrze wykształconych. Po pierwsze, nie zawsze mogą znaleźć odpowiednie zatrudnienie (np. w sensie oczekiwanego poziomu wynagrodzenia) na obszarze powiatu. Po drugie, obserwowane jest zjawisko braku powrotów na lokalny rynek pracy po zakończonej edukacji w większych miastach, np. Poznaniu, Wrocławiu, Szczecinie. Obserwowanym zjawiskiem jest też migracja ekonomiczna poza granice Polski.

Na samym końcu łańcuszka problemów jest długotrwale bezrobocie, sprzyja mu brak motywacji do zmian wśród części osób bezrobotnych, a także mało zachęcające oferty pracy lub ich brak. Sytuacja życiowa osób długotrwale bezrobotnych jest wynikiem zdecydowanie największej liczby czynników, przez co ograniczenie tego problemu będzie najtrudniejszym zadaniem zapisanym w Programie.

Rysunek 2. Drzewo problemów lokalnego rynku pracy

Resumując, za kluczowy problem lokalnego rynku pracy, tj. taki, który generuje najwięcej innych problemów i którego skutki są najbardziej odczuwalne, należy uznać niską konkurencyjność strzelecko-drezdeneckiego rynku pracy.

Analiza SWOT

W trakcie panelu dyskusyjnego wyodrębniono wiele czynników odnoszących się do rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim. Zebrane informacje pogrupowano na cztery odrębne kategorie:

- Czynniki wewnętrzne wspierające zatrudnienie i aktywizację lokalnego rynku pracy (Silne strony),
- Czynniki wewnętrzne hamujące zatrudnienie i aktywizację lokalnego rynku pracy (Słabe strony),
- Czynniki zewnętrzne wspierające zatrudnienie i aktywizację lokalnego rynku pracy (Szanse),
- Czynniki zewnętrzne hamujące zatrudnienie i aktywizację lokalnego rynku pracy (Zagrożenia).

W/w czynniki podzielone zostały względem miejsca ich występowania (w powiecie lub poza nim) oraz charakteru oddziaływania (pozytywne lub negatywne).

Tabela 9. Analiza SWOT strzelecko-drezdeneckiego rynku pracy

Mocne strony lokalnego rynku pracy	Słabe strony lokalnego rynku pracy
Znaczący potencjał instytucjonalny powiatu, w tym publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy	Niższy poziom wykształcenia mieszkańców w porównaniu do średniej ogólnopolskiej, w tym szczególnie wśród osób bezrobotnych
Liczne działania aktywizacyjne na rzecz osób bezrobotnych	Niski poziom kwalifikacji zawodowych lub ich brak wśród znacznej części osób bezrobotnych
Prowadzona polityka systemowa gmin zmierzająca do rozwoju gospodarki, w tym poprzez pozyskiwanie inwestorów	Drenaż kwalifikacji na rynku pracy spowodowany migracją zewnętrzną mieszkańców, w tym szczególnie osób młodych
Środowiskowe walory powiatu – warunki dla rozwoju rekreacji i turystyki	Wąski rynek pracy – zbyt mała liczba miejsc pracy w stosunku do popytu na nie, w tym nowopowstałych
Dogodne położenie powiatu w stosunku do granicy polsko-niemieckiej skutkujące podejmowaniem zatrudnienia w Niemczech bez konieczności stałej migracji oraz kupowaniem usług wykonywanych przez Polaków na terenie kraju, jak i Republiki Federalnej Niemiec	Oferowanie przez pracodawców niekorzystnych warunków zatrudnienia, w tym w ramach umów cywilnoprawnych
Znaczące (w tym niewykorzystane) zasoby kapitału ludzkiego, szczególnie wśród młodzieży	Duże rozmiary szarej strefy
	Niedostatecznie rozwinięty system opieki przedszkolnej
	Niewystarczająca siatka połączeń komunikacji publicznej utrudniająca poruszanie się mieszkańcom po rozległym obszarze powiatu
	Historyczne obciążenia w strukturze gospodarki (duże znaczenie sektora rolniczego, dziedzictwo byłych PGR, niewystarczająco rozwinięty sektor usług)

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na lata 2015-2017

Szanse rozwojowe lokalnego rynku pracy	Zagrożenie dla rozwoju lokalnego rynku pracy
Dostępność środków zewnętrznych na finansowanie działań aktywizacyjnych na rzecz osób bezrobotnych Pozyskanie nowych inwestorów, a przez to utworzenie nowych miejsc pracy Uruchomienie nowych instrumentów wspierających zatrudnienie, w tym zapisanych w znowelizowanej ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	Utrzymujące się wysokie koszty pracy i inne obciążenia fiskalne nakładane na przedsiębiorców Brak rozwoju systemu transportu oraz remontu dróg i tras kolejowych Brak zmian w zakresie przepisów prawa w kierunku wyeliminowania luk systemowych

Powyżej zaprezentowana analiza SWOT rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim ma charakter ponadsektorowy, tzn. porusza różne aspekty tego pojęcia – bardziej lub mniej z nim związane (np. kwestie prawa, kwalifikacji i wykształcenia, instytucji, gospodarki, transportu, zjawisk społecznych). W związku z tym, należało dokonać hierarchizacji poszczególnych rozpoznanych czynników pod względem operacyjnych działań na rzecz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Tabela 10. Ranking mocnych stron lokalnego rynku pracy

Lp.	Ranga	Mocne strony lokalnego rynku pracy
1	Czynniki najważniejsze	Liczne działania aktywizacyjne na rzecz osób bezrobotnych
2		Znaczący potencjał instytucjonalny powiatu, w tym publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy
3	Czynniki istotne	Prowadzona polityka systemowa gmin zmierzająca do rozwoju gospodarki, w tym poprzez pozyskiwanie inwestorów
4	Pozostałe czynniki	Środowiskowe walory powiatu – warunki dla rozwoju rekreacji i turystyki
5		Dogodne położenie powiatu w stosunku do granicy polsko-niemieckiej skutkujące podejmowaniem zatrudnienia w Niemczech bez konieczności stałej migracji oraz kupowaniem usług wykonywanych przez Polaków na terenie kraju, jak i RFN
6		Znaczące (w tym niewykorzystane) zasoby kapitału ludzkiego, szczególnie wśród młodzieży

Do najsilniejszych stron powiatowego rynku pracy, których wykorzystanie będzie kluczowym czynnikiem rozwoju, zalicza się potencjał instytucjonalny. Potencjał ten budują współpracujące ze sobą podmioty publiczne i niepubliczne, poruszające się w obrębie spraw społecznych i rynku pracy. Na szczególną uwagę zasługują podmioty ekonomii społecznej zaangażowane w reintegrację społeczną i zawodową osób bezrobotnych – przede wszystkim Centra Integracji Społecznej (CIS). Istotnym jest też partnerstwo lokalne. We wspólnym interesie, którym jest poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz jego rozwój, jest współpraca służb zatrudnienia, instytucji rynku pracy, samorządu, ośrodków pomocy społecznej i szkół.

Drugim czynnikiem sukcesu są licznie podejmowane działania na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób bezrobotnych. Szczególne znaczenie ma dotychczasowa działalność Powiatowego Urzędu Pracy, który – oferując swe usługi (szkolenia, pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe) oraz określone instrumenty (staże, subsydiowane zatrudnienie, refundacja kosztów wyposażenia / doposażenia stanowisk pracy, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej i inne) - wspiera swoich klientów. Kluczowe będzie jednak pozyskanie dodatkowych środków na działalność w tym zakresie, o czym mowa w dalszej części Programu.

Istotnym czynnikiem sukcesu jest też obecna polityka władz gminnych zmierzająca do pozyskiwania nowych inwestycji oraz rozwoju gospodarki. Należy ją określić mianem systemowych działań opartych m.in. o określony pakiet zachęt takich jak instrumenty finansowe czy też dostępność uzbrojonych terenów inwestycyjnych.

Tabela 11. Ranking słabych stron lokalnego rynku pracy

Lp.	Ranga	Słabe strony lokalnego rynku pracy
1	Czynniki najważniejsze	Niewystarczająca siatka połączeń komunikacji publicznej utrudniająca poruszanie się mieszkańcom po rozległym obszarze powiatu
2	Czynniki istotne	Niższy poziom wykształcenia mieszkańców w porównaniu do średniej ogólnopolskiej, w tym szczególnie wśród osób bezrobotnych
3		Drenaż kwalifikacji na rynku pracy spowodowany migracją zewnętrzną mieszkańców, w tym szczególnie osób młodych
4		Historyczne obciążenia w strukturze gospodarki (duże znaczenie sektora rolniczego, dziedzictwo byłych PGR, niewystarczająco rozwinięty sektor usług)
5	Pozostałe czynniki	Niski poziom kwalifikacji zawodowych lub ich brak wśród znacznej części osób bezrobotnych
6		Wąski rynek pracy – zbyt mała liczba miejsc pracy w stosunku do popytu na nie, w tym nowopowstałych
7		Oferowanie przez pracodawców niekorzystnych warunków zatrudnienia, w tym w ramach umów cywilnoprawnych
8		Duże rozmiary szarej strefy
9		Niedostatecznie rozwinięty system opieki przedszkolnej

Na drugim biegunie znalazły się czynniki, które w mniejszym lub większym stopniu ograniczają rozwój lokalnego rynku pracy. Ich źródło znajduje się bezpośrednio w sytuacji wewnętrznej powiatu. Zdaniem uczestników panelu dyskusyjnego najbardziej odczuwalnym dla mieszkańców, ale też i najbardziej dokuczliwym problemem jest z każdym rokiem coraz uboższa w swej ofercie komunikacja publiczna. Brak dogodnych połączeń utrudnia dotarcie do pracy, jej podjęcie, ale także bieżące partycypowanie w życiu społecznym powiatu. Z biegiem czasu sytuacja ta sprzyja rozwojowi postaw wykluczenia społecznego i zamknięcia w swoim najbliższym otoczeniu. Szczególnie wśród osób bezrobotnych, nie każdy może sobie pozwolić na własny środek transportu.

Wśród istotnych słabych stron lokalnego rynku pracy znalazła się też nadmierna migracja młodych osób wykształconych do dużych miast i za granicę, co jeszcze tylko bardziej

wzmacnia kolejną słabą stronę – niski poziom wykształcenia mieszkańców powiatu strzelecko-drezdeneckiego. Niski poziom wykształcenia określonej populacji osób, to także trudności dla pracodawców z obsadzeniem specjalistycznych stanowisk pracy. Natomiast wszystkie te czynniki decydują o utrzymywaniu się w czasie dominującej roli sektora rolniczego w strukturze gospodarki kosztem usług rynkowych. Odbieganie od schematów i światowych trendów w tym względzie przesądza o określonym charakterze rynku pracy i trudności z tego wynikających.

Tabela 12. Ranking szans rozwojowych lokalnego rynku pracy

Lp.	Ranga	Szanse rozwojowe lokalnego rynku pracy
1	Czynniki najważniejsze	Pozyskanie nowych inwestorów, a przez to utworzenie nowych miejsc pracy
2	Czynniki istotne	Dostępność środków zewnętrznych na finansowanie działań aktywizacyjnych na rzecz osób bezrobotnych
3		Stosowanie dotychczasowych oraz nowych instrumentów wspierających zatrudnienie zapisanych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Lista szans zewnętrznych mogących być impulsem dla rozwoju powiatowego rynku pracy jest krótka, ale zawiera istotne czynniki. Kluczową sprawą są działania pozyskujące nowych inwestorów jako istotny czynnik tworzenia nowych miejsc pracy. W tym przypadku należy podkreślić rolę Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz współpracę z Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych (PAiiIZ), a także wsparcie władz regionalnych. Ważną sprawą jest dostępność dodatkowych środków zewnętrznych, w tym szczególnie wynikających ze wsparcia Unii Europejskiej, na działania prorozwojowe w zakresie kapitału społecznego, infrastruktury jak i również wzmocnienia instytucji działających na rzecz rynku pracy. Dodatkowe źródła finansowania pozwolą na powiększenie skali i zakresu proponowanych działań aktywizacyjnych. W parze ze zwiększeniem zakresu finansowania idzie wprowadzenie nowych komplementarnych narzędzi aktywizujących osoby bezrobotne i wspierające rozwój przedsiębiorczości. Narzędzia te oferuje znowelizowana w 2014 roku ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Do ich katalogu zaliczyć można: Program Aktywizacji i Integracji (PAI), zlecenie działań aktywizacyjnych, bony stażowe, szkoleniowe, zatrudnieniowe, bony na zasiedlenie, grant na telepracę,

dofinansowanie zatrudnienia osoby po 50 roku życia, czy wreszcie kształcenie w ramach środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS).

Tabela 13. Ranking zagrożeń dla rozwoju lokalnego rynku pracy

Lp.	Ranga	Zagrożenie dla rozwoju lokalnego rynku pracy
1	Czynniki najważniejsze	Brak zmian w zakresie przepisów prawa w kierunku wyeliminowania luk systemowych
2	Czynniki istotne	Utrzymujące się wysokie koszty pracy i inne obciążenia fiskalne nakładane na przedsiębiorców
3	Pozostałe czynniki	Brak rozwoju systemu transportu oraz remontu dróg i tras kolejowych

Wśród zagrożeń dla rozwoju lokalnego rynku pracy dominują luki w przepisach prawa, które nie są niwelowane mimo podejmowania kolejnych inicjatyw prawodawczych lub nowelizacyjnych. Jako przykład należy podać fakt rejestrowania się dużej grupy osób bezrobotnych celem uzyskania uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego, nie będącej jednocześnie zainteresowaną podjęciem zatrudnienia.

Zagrożeniem dla rozwoju rynku pracy są też uciążliwe w opinii pracodawców utrzymujące się wysokie koszty pracy, które skutkują negatywnymi zachowaniami na rynku pracy: ucieczka w szarą strefę, zatrudnienie osób na niskopłatnych stanowiskach lub w oparciu o umowy cywilnoprawne.

Kolejnym krokiem właściwym dla analizy SWOT jest dokonanie odpowiednich wyborów strategicznych. Aby wytyczyć główny kierunek Programu należało dokładnie przeanalizować wskazane powyżej czynniki i poszukać związków między nimi poprzez odpowiedzi na następujące pytania:

- W ramach analizy SWOT:
 - Czy mocne strony rynku pracy pozwolą wykorzystać szanse?
 - Czy słabe strony rynku pracy zahamują wykorzystanie pojawiających się szans?

- Czy mocne strony rynku pracy pozwolą na przewyższenie określonych zagrożeń?
- Czy słabe strony rynku pracy wzmocnią negatywne skutki zagrożeń?
- W ramach analizy TOWS:
 - Czy zagrożenia osłabią mocne strony rynku pracy?
 - Czy szanse spotęgują mocne strony rynku pracy?
 - Czy zagrożenia spotęgują słabe strony rynku pracy?
 - Czy szanse pozwolą przewyższyć słabe strony rynku pracy?

„Znaczący potencjał instytucjonalny powiatu, w tym publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy” to mocny i ważny punkt lokalnego rynku pracy, który w dłuższym stopniu zadecyduje o tym, czy pojawiające się szanse na jego rozwój zostaną wykorzystane w najbliższym czasie.

Wszystkie zdiagnozowane szanse rozwojowe prawie w jednakowym stopniu będą tak samo ważne dla wzmocnienia mocnych stron lokalnego rynku pracy, choć minimalnie najważniejsze będą: „Pozyskanie nowych inwestorów, a przez to utworzenie nowych miejsc pracy” oraz „Dostępność środków zewnętrznych na finansowanie działań aktywizacyjnych na rzecz osób bezrobotnych”.

Zagrożeniami, które w największym stopniu mogą zablokować pojawiające się szanse dla rozwoju są „Niewystarczająca siatka połączeń komunikacji publicznej utrudniająca poruszanie się mieszkańcom po rozległym obszarze powiatu” oraz „Historyczne obciążenia w strukturze gospodarki (duże znaczenie sektora rolniczego, dziedzictwo byłych PGR, niewystarczająco rozwinięty sektor usług)”. Natomiast najmniejszy wpływ będzie miał „Niedostatecznie rozwinięty system opieki przedszkolnej”, choć nie oznacza to, że można to zbagatelizować.

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż „Dostępność środków zewnętrznych na finansowanie działań aktywizacyjnych na rzecz osób bezrobotnych” da szansę na przewyższenie wielu lokalnych słabych stron rynku pracy.

Scenariusze rozwoju

W ramach prac nad priorytetami, celami i działaniami Programu opracowano scenariusze rozwoju poszczególnych elementów składowych rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim do 2017 roku. Zaistnienie przewidywanej sytuacji jest zależne od stopnia wykorzystania zdiagnozowanych w analizie SWOT szans, ale też realnych wpływów opisanych zagrożeń.

Tabela 14. Scenariusze rozwoju zjawisk do 2017 roku

Przewidywane zjawiska pozytywne	Przewidywane zjawiska negatywne
Rozwój Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – powstanie nowych miejsc pracy poprzez inwestycje na terenie powiatu	Stagnacja w branży turystycznej – bez dodatkowych impulsów, w tym finansowych, nie nastąpi dalszy rozwój bazy turystycznej, a działania promujące lokalne atrakcje będą niewystarczające; sfera gospodarki, oceniana powszechnie jako przyszłościowa, może ulec dewaluacji
Rozwój współpracy Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelcach Krajeńskich z Ośrodkami Pomocy Społecznej, w tym w zakresie koordynacji działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Wzrost znaczenia problematyki osób starszych w wyniku zachodzących zmian demograficznych
Elastyczne reagowanie oferty edukacji zawodowej szkół ponadgimnazjalnych na zmiany obserwowane na lokalnym rynku pracy – przy stałej i dynamicznej współpracy z organami prowadzącymi	Utrzymywanie się migracji zewnętrznej na stałym poziomie skutkować będzie dalszym drenażem kwalifikacji i wzmożeniem procesów starzenia się społeczeństwa powiatu
Podniesienie wskaźników zatrudnienia w mikro i małych przedsiębiorstwach, w tym w branży rzemiosła – dzięki wzrostowi znaczenia kształcenia zawodowego oraz zmian świadomościowych rodziców, a także rozwojowi poradnictwa zawodowego w szkołach	Dalsze uzależnienie części osób nieaktywnych zawodowo od pomocy socjalnej państwa ograniczy skuteczność działalności instytucji pomocowych, w tym PUP i OPS

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na lata 2015-2017

Rozwój współpracy instytucji rynku pracy z przedsiębiorcami – nowe instrumenty, do wykorzystania wiele płaszczyzn wspierających rynek pracy i przedsiębiorczość	
Wzrost efektywności wykorzystywania środków finansowych przeznaczonych na działania prorozwojowe i aktywizacyjne – także w oparciu o szerokie konsultacje międzysektorowe (sektor publiczny, prywatny, pozarządowy)	
Aktywizacja osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia pozytywnym skutkiem dla rynku pracy – rozwój gospodarki opartej na wysokich kwalifikacjach	

Przewagę liczebną mają zjawiska pozytywne, ale nie można bagatelizować tych negatywnych. Część z nich na razie jest prognozowana, więc nie ma odzwierciedlenia w celach Programu (np. problem starzenia się społeczeństwa), lecz nie oznacza to, że działania profilaktyczne mogą zostać zaniechane. Widać także zjawiska, z którymi zmierzenie się może nie przynieść sukcesu. Problem migracji czy też uzależnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym od świadczeń socjalnych to kwestie znacznie zależne od czynników makroekonomicznych i politycznych.

Każde z rozpoznanych zagrożeń w równym stopniu osłabia mocne strony lokalnego rynku pracy, choć najbardziej od nich zależna może być „Prowadzona polityka systemowa gmin zmierzająca do rozwoju gospodarki, w tym poprzez pozyskiwanie inwestorów” – szczególnie w aspekcie ocenionych jako wysokie koszty pracy.

Odpowiedź na pytanie, czy słabe strony lokalnego rynku pracy mogą wzmocnić zdiagnozowane zagrożenia jest negatywna. Nie stwierdza się wyraźnego związku pomiędzy poszczególnymi czynnikami.

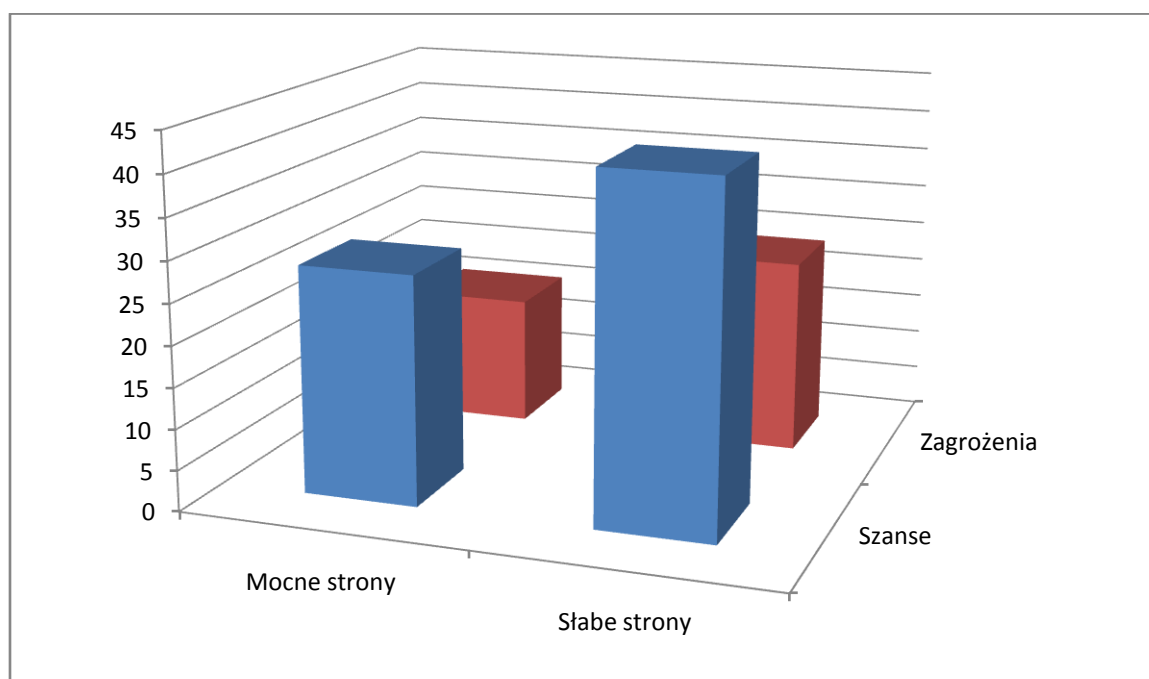
Natomiast na pytanie postawione odwrotnie odpowiedź jest już twierdząca. Głównym zagrożeniem jest „Utrzymujące się wysokie koszty pracy i inne obciążenia fiskalne nakładane na przedsiębiorców”, a minimalnie mniej istotnym „Brak zmian w zakresie przepisów prawa w kierunku wyeliminowania luk systemowych”. Niestety, lokalne struktury nie mają większej możliwości oddziaływania na te zmiany w formie rozwiązań systemowych. Mogą jedynie

działać dorywczo osłabiając pojawiające się negatywne sytuacje, np. zachęcając do legalizacji pracy czy edukując społeczeństwo w kierunku ograniczania skali zatrudnienia nierejestrowanego. Natomiast same nie rozwiążą tego problemu.

Na podstawie zebranych informacji można określić ostateczną strategię promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Najbardziej właściwą strategią rozwoju będzie podejście konkurencyjne opierające się na eliminowaniu słabych stron powiatowego rynku pracy przy wykorzystaniu szans rozwojowych, które pojawiły się przed instytucjami lokalnymi. Przeprowadzone analizy szczegółowe będą źródłem proponowanych celów i działań prowadzonych w ramach Programu.

Wykres 9. Strategia działania wynikająca z analizy SWOT/ TOWS

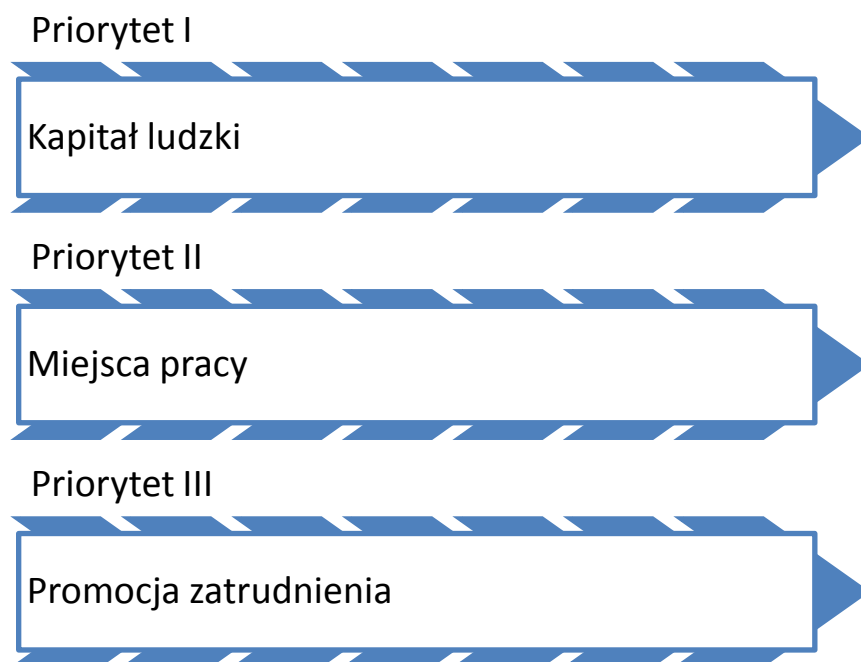

Cele i działania

Głównym elementem budowanego Programu jest określenie celów rozwojowych dla lokalnego rynku pracy. Zostały one skupione w szersze kategorie będące priorytetami interwencji. Podstawą do skonstruowania określonych wytycznych były informacje zebrane w trakcie panelu dyskusyjnego, które posłużyły zarówno do skonstruowania drzewa problemów, jak i analizy SWOT. Należy też pamiętać, iż zgodnie z przyjętą strategią wdrażania Program będzie koncentrował się na przełamaniu lokalnych słabości.

Dlatego specyfika powiatu strzelecko-drezdeneckiego z jednej strony, a zdiagnozowane szanse rozwoju z drugiej strony pozwoliły na wyodrębnienie następujących priorytetów Programu:

Rysunek 3. Priorytety Programu

Pierwszy z priorytetów koncentruje się na podniesieniu jakości kapitału ludzkiego, który jest jednym z głównych zasobów pracy. Wzmocnienie kompetencji i podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców powiatu strzelecko-drezdeneckiego, w tym szczególnie osób bezrobotnych, jest głównym przesłaniem określonym w ramach Priorytetu I. Należy stworzyć odpowiednie warunki do zwiększenia partycypacji mieszkańców w kształceniu ustawicznym. Właściwą bazę w tym zakresie rozpoznano, wystarczy zintensyfikować skalę działań, by osiągnąć zamierzony sukces. Kolejnym zadaniem jest wybranie celowych adresatów wsparcia, wśród których na pierwsze miejsce wyłaniają się osoby długotrwale bezrobotne. Jak

dowodzi przeprowadzona analiza problemowa, osoby te wymagają pilnej interwencji, gdyż o ich wykluczeniu z rynku pracy decyduje najszerza grupa niekorzystnych czynników lokalnego rynku pracy. Ważne jest, by zmaksymalizować wykorzystanie nieaktywnych zasobów pracowniczych powiatu. Oczywiście działania te muszą być komplementarne wobec Priorytetu II, gdyż nawet osoby z podwyższonymi kwalifikacjami nie znajdują zatrudnienia bez zwiększenia podaży ofert pracy. Jeśli oba zadania nie będą realizowane równomiernie może wystąpić ryzyko dalszej migracji dobrze wykształconych mieszkańców powiatu.

Jak już zauważono, drugi priorytet oscyluje wokół problematyki związanej z rozwojem miejsc pracy. Ważnym zadaniem będzie tworzenie nowych miejsc pracy, zarówno wśród mikro przedsiębiorców, jak i tych większych. Nowopowstałe stanowiska to także efekt pozyskania inwestorów zewnętrznych lokujących swój kapitał finansowy w powiecie strzelecko-drezdeneckim. Rozwój powinien nastąpić nie tylko w sferze ilościowej, ale też jakościowej. Chodzi o to, by oferowane miejsca pracy gwarantowały właściwe wynagrodzenie i pracę w odpowiednich warunkach. Wreszcie kluczowe będzie wzmocnienie rozwoju wybranych gałęzi gospodarki – z wykorzystaniem lokalnego potencjału przyrodniczego oraz uwzględniającego światowe, ale i ogólnopolskie trendy przeobrażeń.

Natomiast Priorytet III został ogólnie określony jako Promocja zatrudnienia. Mieści on w sobie zarówno działania w obszarze infrastruktury – by ułatwić dostęp do pracy – ale także, porusza problematykę społecznych postaw, przekonań, zachowań.

Priorytety zostały sformułowane na zasadzie wzajemnego uzupełniania się, wspomagania podejmowanych w ramach nich działań. Każdy ze wskazanych priorytetów jest jednakowo ważny dla rozwoju lokalnego rynku pracy.

Dla wskazanych priorytetów określono szczegółowe cele operacyjne, do których dobrano konkretne działania.

Tabela 15. Cele operacyjne Programu

Priorytet strategiczny	Cele operacyjne
I. Kapitał ludzki	I.1 Rozwój i popularyzacja oferty kształcenia ustawicznego, w tym szczególnie kierowanej do osób bezrobotnych
	I.2 Podwyższenie poziomu kwalifikacji zawodowych wśród osób bezrobotnych
	I.3 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób długotrwale bezrobotnych
II. Miejsca pracy	II.1 Wspieranie przedsiębiorczości oraz tworzenia miejsc pracy
	II.2 Wzmocnienie współpracy PUP z pracodawcami celem pozyskiwania dodatkowych ofert pracy
	II.3 Tworzenie przyjaznego klimatu dla inwestorów zewnętrznych
	II.4 Rozwój gospodarki opartej na lokalnych walorach przyrodniczych
	II.5 Rozwój sektora usług, w tym na rzecz mieszkańców Niemiec
III. Promocja zatrudnienia	III.1 Zachęcanie mieszkańców powiatu, w tym szczególnie osób młodych, do podejmowania pracy na lokalnym rynku pracy
	III.2 Działania legalizujące zatrudnienie, promowanie legalnego zatrudnienia poprzez pokazywanie korzyści i zagrożeń
	III.3 Zwiększenie partycypacji mieszkańców powiatu w życiu społecznym jako droga do wzmocnienia ich motywacji i przełamania biernych postaw
	III.4 Podwyższenie dostępności do zasobów pracy, w tym poprzez rozwój placówek opieki nad dziećmi

Do każdego z określonych dwunastu celów operacyjnych wybrano przykładowe działania, które posłużą do ich osiągnięcia w perspektywie trzyletniej. Następnie wskazano przykładowe wskaźniki, które pozwolą na weryfikację stopnia osiągniętych celów. Nie wskazano jednak ich wartości, co było zabiegiem celowym. Realizatorzy Programu w ramach działań monitorujących będą weryfikować na bieżąco ich osiąganą wartość. Podano też podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań.

Tabela 16. Działania dla Priorytetu I Kapitał ludzki

Cel operacyjny	I.1 Rozwój i popularyzacja oferty kształcenia ustawicznego, w tym szczególnie kierowanej do osób bezrobotnych
Działania	Organizowanie spotkań związanych z poradnictwem zawodowym z udziałem młodzieży szkolnej, rodziców i pracodawców celem popularyzacji kształcenia zawodowego, oferty lokalnych szkół ponadgimnazjalnych i pomocy w doborze kierunku kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy Rozwój działalności szkolnych ośrodków kariery Organizowanie spotkań, targów edukacyjnych i innych inicjatyw mających na celu zachęcanie mieszkańców powiatu do podnoszenia poziomu wykształcenia Finansowanie działań obejmujących kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawcy w ramach środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS) Wypłata stypendiów osobom bezrobotnym bez kwalifikacji zawodowych na podjęcie dalszej nauki w szkole ponadgimnazjalnej dla dorosłych lub w szkole wyższej Zawieranie umów z osobami bezrobotnymi o dofinansowanie studiów podyplomowych
Wskaźniki	Liczba przeprowadzonych spotkań poradnictwa zawodowego w szkołach Liczba przeprowadzonych spotkań, targów edukacyjnych i innych inicjatyw mających na celu zachęcanie mieszkańców powiatu do podnoszenia poziomu wykształcenia Liczba pracowników i pracodawców objętych kształceniem ustawicznym w ramach KFS Liczba osób bezrobotnych objętych stypendiami na kontynuowanie nauki Liczba osób bezrobotnych, z którymi zawarto umowy o dofinansowanie studiów podyplomowych
Podmioty realizujące	Starostwo Powiatowe w Strzelcach Krajeńskich Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Strzelcach Krajeńskich Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drezdenku

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na lata 2015-2017

Źródła finansowania	Fundusz Pracy PO WER (PI 8.II trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży) RPO- Lubuskie 2020 (PI 8.9 Dostosowanie przedsiębiorstw i osób pracujących do zmian zachodzących w gospodarce; PI 10.3 Upowszechnienie kształcenia ustawicznego osób dorosłych)
Grupy wsparcia	Mieszkańcy powiatu Osoby bezrobotne Przedsiębiorcy i ich pracownicy

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na lata 2015-2017

Cel operacyjny	I.2 Podwyższenie poziomu kwalifikacji zawodowych wśród osób mieszkańców powiatu
Działania	Organizacja szkoleń dla osób bezrobotnych celem podnoszenia, uzupełniania lub nabywania kwalifikacji zawodowych w kierunkach zgodnych z listą zawodów deficytowych lub w odpowiedzi na zapotrzebowanie zgłaszane przez pracodawców Przyznawanie i realizacja bonów szkoleniowych dla osób bezrobotnych do 30 roku życia Inicjowanie i organizowanie przygotowania zawodowego dorosłych w celu uzyskania kwalifikacji lub umiejętności zawodowych potwierdzonych odpowiednimi dokumentami Zachęcanie mieszkańców powiatu do udziału w kwalifikacyjnych kursach zawodowych (KKZ) Uczestnictwo osób w wieku szkolnym w szkoleniach organizowanych przez Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Strzelcach Kraj. i Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drezdenku
Wskaźniki	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach organizowanych przez PUP Liczba osób, którym przyznano bony szkoleniowe Liczba osób uczestniczących w przygotowaniu zawodowym dorosłych Liczba osób korzystających z KKZ Liczba osób w wieku szkolnym uczestniczących w szkoleniach organizowanych przez ZSCKU Liczba osób w wieku szkolnym uczestniczących w szkoleniach organizowanych przez ZSP w Drezdenku
Podmioty realizujące	Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Strzelcach Krajeńskich Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drezdenku
Źródła finansowania	Fundusz Pracy PO WER (PI 8.II trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży) RPO-Lubuskie 2020 (PI 8.5 Podniesienie zdolności do zatrudnienia osób pozostających bez pracy, w tym osób znajdujących się w szczególności

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na lata 2015-2017

	niekorzystnej sytuacji na rynku pracy)
Grupy wsparcia	Mieszkańcy powiatu Osoby bezrobotne

Cel operacyjny	I.3 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób długotrwale bezrobotnych
Działania	Rozwój podmiotów ekonomii społecznej, w tym poszerzanie ich oferty oraz zwiększanie liczby ich beneficjentów Rozwój współpracy instytucji rynku pracy, instytucji pomocy i integracji społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej na rzecz koordynacji działań, zintegrowanego zarządzania interwencją, ustalania priorytetów i konkretnych dalszych działań operacyjnych – tworzenie regionalnych i lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej Zwiększenie zakresu i jakości współpracy instytucji rynku pracy z instytucjami pomocy i integracji społecznej w oparciu o znowelizowane zapisy ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Wdrożenie i rozwój systemu wymiany informacji pomiędzy PUP i OPS jako metoda koordynacji współpracy na rzecz wspólnych klientów Podejmowanie działań w zakresie Programu Aktywizacja i Integracja (PAI) Realizacja programów na rzecz integracji osób i rodzin wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym ukierunkowanych na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, zdrowotnej, społecznej, zawodowej Realizacja usług reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej w szczególności w Centrach Integracji Społecznej (CIS)
Wskaźniki	Liczba podmiotów ekonomii społecznej Liczba beneficjentów podmiotów ekonomii społecznej Liczba instytucji rynku pracy, instytucji pomocy i integracji społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej uczestniczących w sieci partnerskiej Liczba osób bezrobotnych objętych kontraktem socjalnym lub inną formą wsparcia koordynowaną wspólnie przez PUP i OPS Liczba użytkowników programu SEPI Liczba osób bezrobotnych uczestniczących w PAI Liczba osób bezrobotnych skierowanych do udziału w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego w CIS

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na lata 2015-2017

Podmioty realizujące	Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich Centrum Integracji Społecznej w Dobiegniewie Centrum Integracji Społecznej w Drezdenku Centrum Integracji Społecznej w Starym Kurowie Centrum Integracji Społecznej w Strzelcach Kraj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zwierzynie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Krajeńskich Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobiegniewie Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Kurowie Ośrodek Pomocy Społecznej w Drezdenku Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Gorzowie Wlkp.
Źródła finansowania	RPO- Lubuskie 2020 (PI 9.4 Upowszechnienie aktywizacji zawodowej, społecznej, zdrowotnej i edukacyjnej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; PI 9.8 Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej w regionie) Fundusz Pracy
Grupy wsparcia	Osoby długotrwale bezrobotne Podmioty ekonomii społecznej Instytucje rynku pracy Podmioty integracji i pomocy społecznej

Tabela 17. Działania dla Priorytetu II Miejsca pracy

Cel operacyjny	II.1 Wspieranie przedsiębiorczości oraz tworzenie miejsc pracy
Działania	Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy poprzez przyznawanie osobom bezrobotnym jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej Refundacja podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowisk pracy dla osób bezrobotnych Wspieranie tworzenia miejsc zatrudnienia wspieranego u pracodawców lub w Centrach Integracji Społecznej– rozwój sektora ekonomii społecznej w powiecie Wspieranie tworzenia miejsc w ramach zatrudnienia subsydiowanego, w tym prac interwencyjnych lub robót publicznych Wspieranie podmiotów rzemieślniczych poprzez ich integrację w ramach izb i cechów
Wskaźniki	Liczba osób bezrobotnych, które skorzystają z jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej Liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, którym zrefundowano koszty doposażenia lub wyposażenia stanowisk pracy dla osób bezrobotnych Liczba utworzonych miejsc zatrudnienia wspieranego u pracodawców lub w Centrach Integracji Społecznej Liczba osób skierowanych do zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych oraz robót publicznych
Podmioty realizujące	Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich Centrum Integracji Społecznej w Dobiegniewie Centrum Integracji Społecznej w Drezdenku Centrum Integracji Społecznej w Strzelcach kraj. Centrum Integracji Społecznej w Starym Kurowie Cech Rzemiosł Różnych Międzychodzko- Drezdenecki Filia w Drezdenku Cech Rzemiosła i Przedsiębiorców w Strzelcach Kraj.
Źródła finansowania	Fundusz Pracy PO WER (PI 8.II trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży)

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na lata 2015-2017

	RPO-Lubuskie 2020 (PI 8.7 Poprawa zdolności do samozatrudnienia osób pozostających bez pracy; PI 9.8 Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej w regionie)
Grupy wsparcia	Osoby bezrobotne Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym Przedsiębiorcy Podmioty ekonomii społecznej

Cel operacyjny	II.2 Wzmocnienie współpracy PUP z pracodawcami celem pozyskiwania dodatkowych ofert pracy i zwiększenia efektywności zatrudnienia subsydiowanego
Działania	Organizacja spotkań informacyjnych dla pracodawców celem prezentacji oferty współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy Podjęcie kontaktów zewnętrznych z pracodawcami, w tym nie współpracującymi z PUP, celem pozyskania nowych ofert pracy Inicjowanie i organizowanie kontaktów bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami, w tym poprzez giełdy pracy Niesienie pomocy pracodawcom w doborze kandydatów do pracy spośród osób bezrobotnych i poszukujących pracy Wypłata dodatków aktywizacyjnych osobom bezrobotnym, które podejmują zatrudnienie w wyniku samodzielnego pozyskania zatrudnienia Prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej mającej na celu uświadomienie pracodawcom tego, jak duże znaczenie ma wywiązywanie się przez nich z umów zawartych na subsydiowanie zatrudnienia w kontekście efektywności zatrudnieniowej i pozyskiwania dodatkowych środków Funduszu Pracy przez PUP
Wskaźniki	Liczba grupowych spotkań informacyjnych Liczba zorganizowanych giełd pracy Liczba osób, którym wypłacono dodatki aktywizacyjne
Podmioty realizujące	Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich
Źródła finansowania	Fundusz Pracy
Grupy wsparcia	Przedsiębiorcy Osoby bezrobotne

Cel operacyjny	II.3 Tworzenie przyjaznego klimatu dla inwestorów zewnętrznych
Działania	Pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych poprzez sieciowanie działań promocyjnych decydentów gmin powiatu, budowanie wspólnych strategii oraz planów inwestycyjnych Tworzenie nowej i rozwój istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego Współpraca z przedstawicielami Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Współpraca z władzami regionu oraz Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych Udział w spotkaniach i targach w celu promowania terenów inwestycyjnych – promocja gospodarcza powiatu (w wymiarze krajowym i międzynarodowym) Dialog i negocjacje z inwestorami, w tym w zakresie ewentualnych ulg fiskalnych wchodzących w skład tzw. instrumentów wsparcia dla przedsiębiorczości
Wskaźniki	Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw Liczba nowopowstałych miejsc pracy Liczba wspólnych działań i inicjatyw promocyjnych Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych
Podmioty realizujące	Starostwo Powiatowe w Strzelcach Krajeńskich Urząd Miejski w Dobiegniewie Urząd Miejski w Drezdenku Urząd Gminy w Starym Kurowie Urząd Miejski w Strzelcach Krajeńskich Urząd Gminy Zwierzyn
Źródła finansowania	RPO-Lubuskie 2020 (PI 3.1 Podniesienie konkurencyjności sektora MŚP poprzez stworzenie warunków do powstawania nowych podmiotów i ich rozwoju; PI 3.2 Wzrost konkurencyjności regionu na rynkach krajowym i zagranicznych)
Grupy wsparcia	Jednostki samorządu terytorialnego (JST) Przedsiębiorcy

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na lata 2015-2017

Cel operacyjny	II.4 Rozwój gospodarki opartej na lokalnych walorach przyrodniczych
Działania	Promowanie rozwoju branży turystycznej w powiecie strzelecko-drezdeneckim wśród mieszkańców jak i poza nim – promocja gospodarcza i turystyczna powiatu w wymiarze krajowym i międzynarodowym Wsparcie działalności wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze wraz z promocją oraz zagospodarowanie potencjałów na cele turystyczne i rekreacyjne Nawiązanie współpracy z Lubuską Regionalną Organizacją Turystyczną LOTUR Realizacja celu operacyjnego II.1 i II.3 przy szczególnym uwzględnieniu branży turystycznej Przygotowanie kadr do zatrudnienia w branży turystycznej poprzez nabywanie odpowiednich kwalifikacji zawodowych i wykształcenia – zgodnie z celem operacyjnym I.1 i I.2
Wskaźniki	Liczba inicjatyw, spotkań, targów turystycznych, w trakcie których promowano walory przyrodnicze powiatu jako potencjału rozwoju gospodarczego Liczba osób bezrobotnych, które skorzystają z jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej w branży turystycznej
Podmioty realizujące	Starostwo Powiatowe w Strzelcach Krajeńskich Urząd Miejski w Dobiegniewie Urząd Miejski w Drezdenku Urząd Gminy w Starym Kurowie Urząd Miejski w Strzelcach Krajeńskich Urząd Gminy Zwierzyn Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich Cech Rzemiosł Różnych Międzychodzko- Drezdenecki Filia w Drezdenku Cech Rzemiosła i Przedsiębiorców w Strzelcach Kraj.
Źródła finansowania	Fundusz Pracy RPO-Lubuskie 2020 (PI 3.2 Wzrost konkurencyjności regionu na rynkach krajowym i zagranicznych; PI 6.4 Ochrona i wykorzystanie kapitału przyrodniczego regionu)
Grupy wsparcia	Jednostki samorządu terytorialnego (JST) Przedsiębiorcy

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na lata 2015-2017

Cel operacyjny	II.5 Rozwój sektora usług, w tym na rzecz mieszkańców Niemiec
Działania	Rozwój eksportu towarów i usług mikro, małych i średnich przedsiębiorstw z terenu powiatu strzelecko-drezdeneckiego do Niemiec poprzez zintegrowane działania promocyjne skierowane do obywateli regionów przygranicznych Udział MŚP w targach i wystawach, w tym zagranicznych Promocja przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych Realizacja celu operacyjnego II.1 i II.3 przy szczególnym uwzględnieniu sektora usług Realizacja celu operacyjnego II.4 przy szczególnym uwzględnieniu promocji oferty turystycznej wśród mieszkańców Niemiec Przygotowanie kadr do zatrudnienia w sektorze usług poprzez nabywanie odpowiednich kwalifikacji zawodowych i wykształcenia – zgodnie z celem operacyjnym I.1 i I.2
Wskaźniki	Liczba osób bezrobotnych, które skorzystają z jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej w sektorze usług
Podmioty realizujące	Starostwo Powiatowe w Strzelcach Krajeńskich Urząd Miejski w Dobiegniewie Urząd Miejski w Drezdenku Urząd Gminy w Starym Kurowie Urząd Miejski w Strzelcach Krajeńskich Urząd Gminy Zwierzyn Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich Cech Rzemiosł Różnych Międzychodzko- Drezdenecki Filia w Drezdenku Cech Rzemiosła i Przedsiębiorców w Strzelcach Kraj.
Źródła finansowania	Fundusz Pracy RPO- Lubuskie 2020 (PI 3.2 Wzrost konkurencyjności regionu na rynkach krajowym i zagranicznych)
Grupy wsparcia	Jednostki samorządu terytorialnego (JST) Przedsiębiorcy

Tabela 18. Działania dla Priorytetu III Promocja zatrudnienia

Cel operacyjny	III.1 Zachęcenie mieszkańców powiatu, w tym szczególnie osób młodych, do podejmowania pracy na lokalnym rynku pracy
Działania	Przedstawianie miejsc staży osobom bezrobotnym do 25 roku życia powiązanych z gwarancją zatrudnienia celem włączenia ich na rynek pracy Refundacja pracodawcom zatrudniającym osoby bezrobotne do 30 roku życia składek na ubezpieczenie społeczne – gwarancja zatrudnienia na okres minimum 18 miesięcy Przyznawanie i realizacja bonów szkoleniowych dla osób bezrobotnych do 30 roku życia Przyznawanie i realizacja bonów stażowych dla osób bezrobotnych do 30 roku życia Przyznawanie i realizacja bonów zatrudnieniowych dla osób bezrobotnych do 30 roku życia Realizacja celu operacyjnego II.1 i II.3 przy szczególnym uwzględnieniu osób bezrobotnych do 30 roku życia
Wskaźniki	Liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia uczestniczących w stażach Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia, których częściowe koszty zatrudnienia były refundowane przez PUP Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia, którym przyznano bony szkoleniowe Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia, którym przyznano bony stażowe Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia, którym przyznano bony zatrudnieniowe
Podmioty realizujące	Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich
Źródła finansowania	Fundusz Pracy PO WER (PI 8.II trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży) RPO-Lubuskie 2020 (PI 8.5 Podniesienie zdolności do zatrudnienia osób pozostających bez pracy, w tym osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy)
Grupy wsparcia	Osoby bezrobotne do 30 roku życia

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na lata 2015-2017

Cel operacyjny	III.2 Działania legalizujące zatrudnienie, promowanie legalnego zatrudnienia poprzez pokazywanie korzyści i zagrożeń
Działania	Realizacja inicjatyw promocyjno-informacyjnych, w tym we współpracy z Państwową Inspekcją Pracy (PIP), w celu podwyższenia świadomości mieszkańców powiatu w zakresie legalnego zatrudnienia
Wskaźniki	Liczba odbiorców inicjatyw promocyjno-informacyjnych
Podmioty realizujące	Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich
Źródła finansowania	Fundusz Pracy
Grupy wsparcia	Mieszkańcy powiatu Osoby bezrobotne

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na lata 2015-2017

Cel operacyjny	III.3 Zwiększenie partycypacji mieszkańców powiatu w życiu społecznym jako droga do wzmocnienia ich motywacji i przełamania biernych postaw
Działania	Działania na rzecz aktywności społeczności lokalnych i rozwoju lokalnego, ze szczególnym uwzględnieniem społeczności marginalizowanych, ukierunkowane w szczególności na obszary biedy, obszary rewitalizowane, obszary wiejskie Podejmowanie działań w zakresie Programu Aktywizacja i Integracja (PAI)
Wskaźniki	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, objętych wsparciem oferowanym przez PUP Liczba osób bezrobotnych uczestniczących w PAI
Podmioty realizujące	Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich Centrum Integracji Społecznej w Dobiegniewie Centrum Integracji Społecznej w Drezdenku Centrum Integracji Społecznej w Strzelcach Krajeńskich Centrum Integracji Społecznej w Starym Kurowie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zwierzynie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Krajeńskich Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobiegniewie Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Kurowie Ośrodek Pomocy Społecznej w Drezdenku
Źródła finansowania	Fundusz Pracy RPO-Lubuskie 2020 (PI 9.7 Zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych; PI 9.9 Wzrost aktywności społeczności lokalnych w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu)
Grupy wsparcia	Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na lata 2015-2017

Cel operacyjny	III.4 Podwyższenie dostępności do zasobów pracy, w tym poprzez rozwój placówek opieki nad dziećmi
Działania	Wspieranie usług opieki nad dziećmi do 3 roku życia poprzez m.in. tworzenie oraz rozwój żłobków i klubów dziecięcych, wsparcie usług świadczonych przez dziennego opiekuna, wsparcie istniejących form opieki nad dziećmi do lat 3 przyczyniających się do zwiększenia liczby miejsc w ww. placówkach Wsparcie działań zwiększających dostępność i poprawiających jakość edukacji przedszkolnej Refundacja osobom bezrobotnym kosztów opieki nad dzieckiem lub dziećmi do lat 7
Wskaźniki	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 Liczba osób bezrobotnych, które otrzymają refundację kosztów opieki nad dzieckiem lub dziećmi do lat 7
Podmioty realizujące	Urząd Miejski w Dobiegniewie Urząd Miejski w Drezdenku Urząd Gminy w Starym Kurowie Urząd Miejski w Strzelcach Krajeńskich Urząd Gminy Zwierzyn Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich
Źródła finansowania	Fundusz Pracy RPO-Lubuskie 2020 (PI 8.8 Wyrównanie szans kobiet i mężczyzn w dostępie do zatrudnienia; PI 10.1 Zmniejszenie nierówności w dostępie do wysokiej jakości kształcenia na poziomie ogólnym)
Grupy wsparcia	Mieszkańcy powiatu Osoby bezrobotne Jednostki samorządu terytorialnego (JST)

Oprócz wskazanych powyżej podmiotów do realizacji Programu powinno się docelowo angażować także pozostałe jednostki samorządu terytorialnego oraz jego instytucje organizacyjne. W razie pojawiających się potrzeb należy budować szersze partnerstwa, w tym z udziałem:

- Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej w Gorzowie Wielkopolskim,
- Cechu Rzemiosła i Przedsiębiorców w Strzelcach Krajeńskich,
- Cechu Rzemiosł Różnych Międzychodzko – Drezdeneckiego Filia w Drezdenku,
- Powiatowego Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego w Strzelcach Krajeńskich.

Podsumowanie

Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy w Powiecie Strzelecko-Drezdeneckim na lata 2015-2017 jest dokumentem, za którego wdrażanie odpowiedzialny będzie Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich. Zapisane jednak w nim cele i działania powinny być realizowane w partnerstwie ze wskazanymi w programie lokalnymi podmiotami.

Program jest zbiorem działań, które są w kompetencji poszczególnych jednostek. Przede wszystkim bazuje na narzędziach wpisanych do ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Jednakże w dużej mierze jego realizacja będzie zależna od zaangażowania dodatkowych środków finansowych:

- Rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej,
- Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
- Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020.

Analiza SWOT pokazała, że jedną z głównych szans rozwoju lokalnego rynku pracy będzie pozyskanie dodatkowych źródeł finansowania. Stąd też należy dołożyć wszelkich starań, by wykorzystać tę możliwość. Przyjęta strategia konkurencyjna mówi, iż trzeba wykorzystać wszystkie zdiagnozowane szanse, by przeciwdziałać słabościom powiatowego rynku pracy.

Powodzenie Programu zależne będzie też od współpracy wielu podmiotów, integrowania działań oraz budowania społecznej świadomości w zakresie istotnych opisanych problemów – np. legalizacji zatrudnienia.

Program jest przewodnikiem po działaniach, które można podjąć. Jego realizatorzy sami będą decydować, które elementy należy wdrożyć, by osiągnąć zaplanowane cele. Należy jednakże pamiętać o określonych priorytetach i grupach wsparcia – wymagających zdecydowanej pomocy:

- Osoby o niskim poziomie wykształcenia,
- Osoby o niewystarczających kwalifikacjach zawodowych,
- Osoby bezrobotne do 30 roku życia,
- Osoby długotrwale bezrobotne,
- Wspólni klienci PUP i OPS,
- Przedsiębiorcy.

W poniższej tabeli zawarto szczegółowe rekomendacje dla realizatorów Programu.

Tabela 19. Rekomendacje

Lp.	Rekomendacje
1	Maksymalizacja działań na rzecz pozyskiwania środków zewnętrznych przeznaczonych na realizację założeń Programu – dokument jest dobrą podstawą do argumentowania działań w trakcie wnioskowania
2	Realizacja dostępnych narzędzi wynikających z aktów prawnych, ale też podejmowanie działań wykraczających poza nie – prowadzenie szerokich akcji informacyjnych na temat określonych kluczowych problemów lokalnego rynku pracy
3	Angażowanie instytucji partnerskich do wspólnego zarządzania rynkiem pracy, planowania przeobrażeń i integracji zadań
4	Badanie efektów Programu na podstawie listy określonych wskaźników – ich weryfikacja będzie podstawą oceny zachodzących zmian

Spis tabel

<i>Tabela 1. Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w powiecie strzelecko-drezdeneckim i w województwie lubuskim w okresie 2009r. – 2013r.</i>	<i>10</i>
<i>Tabela 2. Lista szkół zawodowych w Powiecie Strzelecko-Drezdeneckim</i>	<i>14</i>
<i>Tabela 3. Zmiana liczby bezrobotnych w okresie XII 2013 – XII 2014 w województwie lubuskim i w powiecie strzelecko - drezdeneckim</i>	<i>18</i>
<i>Tabela 4. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim w grudniu 2014 i 2013.....</i>	<i>24</i>
<i>Tabela 5. Wybrane kategorie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim na koniec XII 2014r. wg gmin.....</i>	<i>26</i>
<i>Tabela 6. Struktura czołowych zawodów pod względem napływu ofert pracy w 2014 roku</i>	<i>28</i>
<i>Tabela 7. Zawody deficytowe w powiecie strzelecko-drezdeneckim w 2014 roku.....</i>	<i>300</i>
<i>Tabela 8. Dane rzeczywiste i szacunkowe dotyczące aktywności i nieaktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym w powiecie strzelecko-drezdeneckim i w województwie lubuskim na koniec 2013 roku.....</i>	<i>344</i>
<i>Tabela 9. Analiza SWOT strzelecko-drezdeneckiego rynku pracy.....</i>	<i>444</i>
<i>Tabela 10. Ranking mocnych stron lokalnego rynku pracy.....</i>	<i>466</i>
<i>Tabela 11. Ranking słabych stron lokalnego rynku pracy</i>	<i>477</i>
<i>Tabela 12. Ranking szans rozwojowych lokalnego rynku pracy.....</i>	<i>48</i>
<i>Tabela 13. Ranking zagrożeń dla rozwoju lokalnego rynku pracy</i>	<i>49</i>
<i>Tabela 14. Scenariusze rozwoju zjawisk do 2017 roku.....</i>	<i>511</i>
<i>Tabela 15. Cele operacyjne Programu</i>	<i>566</i>
<i>Tabela 16. Działania dla Priorytetu I Kapitał ludzki</i>	<i>577</i>
<i>Tabela 17. Działania dla Priorytetu II Miejsca pracy.....</i>	<i>633</i>
<i>Tabela 18. Działania dla Priorytetu III Promocja zatrudnienia</i>	<i>69</i>
<i>Tabela 19. Rekomendacje</i>	<i>755</i>

Spis wykresów

<i>Wykres 1. Dochody gmin na osobę oraz przeciętne wynagrodzenia mieszkańców w powiecie strzelecko-drezdeneckim oraz w województwie lubuskim w latach 2005 - 2013 (w zł).....</i>	<i>5</i>
<i>Wykres 2. Udział ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w powiecie strzelecko - drezdeneckim w roku 2005 i 2013</i>	<i>7</i>
<i>Wykres 3. Udział ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w powiecie strzelecko-drezdeneckim w roku 2013, 2020 i 2050 (prognoza GUS)</i>	<i>8</i>
<i>Wykres 4. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w latach 2009-2013 w Polsce, województwie lubuskim i w powiecie strzelecko-drezdeneckim</i>	<i>11</i>
<i>Wykres 5. Wielkość bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu strzelecko-drezdeneckiego na koniec grudnia 2014 roku.....</i>	<i>17</i>
<i>Wykres 6. Procentowa zmiana wielkości bezrobocia w gminach powiatu strzelecko-drezdeneckiego w okresie XII 2013 – XII 2014 (XII 2013 = 100%).....</i>	<i>19</i>
<i>Wykres 7. Stopa bezrobocia w powiatach województwa lubuskiego (stan na koniec XII 2014)</i>	<i>20</i>
<i>Wykres 8. Udziały kategorii osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim i województwie lubuskim na koniec XII 2014r.....</i>	<i>25</i>
<i>Wykres 9. Strategia działania wynikająca z analizy SWOT/ TOWS</i>	<i>533</i>

Spis rysunków

<i>Rysunek 1. Zestawienie problemów strzelecko-drezdeneckiego rynku pracy wg skali natężenia</i>	<i>39</i>
<i>Rysunek 2. Drzewo problemów lokalnego rynku pracy.....</i>	<i>42</i>
<i>Rysunek 3. Priorytety Programu</i>	<i>54</i>

